

Møte mandag den 13. januar kl. 12

President: K a r i L i s e H o l m b e r g

D a g s o r d e n (nr. 37):

1. Innstilling frå kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jens Stoltenberg, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Signe Øye om boligtiltak for ungdom og økonomisk vanskeligstilte (Innst. S. nr. 95 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:141 (2001-2002))
2. Innstilling frå kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Olav Akselsen, Audun Bjørlo Lysbakken og Rune J. Skjælaaen om tiltak for å opprettholde næringsvirksomhet og bosetting i Odda og Indre Hardanger (Innst. S. nr. 92 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:146 (2001-2002))
3. Referat

Presidenten: Representantene Rune J. *Skjælaaen*, Heikki *Holmås* og Magnhild Meltveit *Kleppa*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentant for Hordaland fylke, Erlend *Normes*, har tatt sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møter i inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Jan Tore Sanner (H): Jeg foreslår Elisabeth Røbekk Nørve.

Presidenten: Elisabeth Røbekk Nørve er foreslått som settepresident. – Andre forslag foreligger ikke, og Elisabeth Røbekk Nørve anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møter i inneværende uke.

S t a t s r å d E r n a S o l b e r g overbrakte 1 kgl. proposisjon (se under Referat).

S a k n r . 1

Innstilling frå kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jens Stoltenberg, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Signe Øye om boligtiltak for ungdom og økonomisk vanskeligstilte (Innst. S. nr. 95 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:141 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 20 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpar-

tiet 10 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det gjøres unntak fra Stortingets forretningsorden § 37 første ledd ved at det gis adgang til replikker, men slik at replikk og svar begrenses til inntil ett minutt varighet hver.

Det foreslås at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre ettminutts replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og inntil fem ettminutts replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletiden.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): (leiar i komiteen og ordførar for saka):

Eg skal fyrst retta opp ein feil i innstillinga. Rett tal på ikkje-kommersielle utleigebustader skal i fleirtalets forslag til vedtak vera 3 000–4 000, ikkje 3 000, slik som det står på side 8 og 12 i innstillinga.

IV første punktum lyder etter dette slik:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at det gis fullfinansiering med 30 pst. tilskudd til kjøp eller bygging av 3 000–4 000 ikke-kommersielle utleieboliger for unge og økonomisk vanskeligstilte årlig.»

Det er Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet som står bak dei 12 punkta i komiteinnstillinga. Dersom VIII vert vedteke, får Regjeringa i oppdrag å utarbeida ein opptrappingsplan for bustader til bustadlause i samband med revidert nasjonalbudsjett 2003. Det er ei nasjonal skam at vi i 2003 ikkje er komne lenger når det gjeld å sikra eit husvære til alle dei som meir enn mange andre har bruk for det. Visst er det slik at «Prosjekt bostedsløse» er bra for dei som har høve til å delta i det. Det blir likevel for spedt for dei enkeltpersonar som kjem inn i talet 6 200, enkeltmenneske som straks skulle hatt ein stabil base å orientera kvar dagen ut frå. Det blir òg for spedt når ein veit kva oppgåver kommunane frå før slit med, og kor viktig det er å sikra både husvære og den oppfølginga som er nødvendig for svært mange av dei dette gjeld.

Det skulle faktisk òg vera viktig med ein slik plan for ei regjering som vektlegg avskaffing av fattigdom. Dersom punkt XI i tilrådinga vert vedteke, bestiller òg Stortinget ein gjennomgang av bustøtteordninga med sikte på endringar frå og med 1. januar 2004.

Lat meg minna om følgjande forhold: I Danmark og Finland kjem 21 pst. av hushalda inn under ei bustøtteordning, det tilsvarande talet for Sverige er 12 pst.* og for Noreg 6 pst. Er det ikkje rimeleg at t.d. Lene Chatrin Hansen, som er omtalt i Dagsavisen i dag, får bustøtte sjølv om ho klarar seg med 28 m² til sin vesle familie? Er det ikkje rimeleg at vi no ser på dei einpersonshushalda som kjem skeivt ut sjølv om dei ikkje er minstepensjonistar? Og er det ikkje rimeleg at par utan barn òg blir inkluderte i bustøtteordninga? Svingingar i straumutgiftene

* Skal vere 20 pst., jf. representantens korrigerings, side 1558

er òg eit punkt som fleirtalet peikar på i tillegg til ei rekke andre. Eg trur at julehelga har vist oss kor nødvendig akkurat det er.

Eg vil oppfordra så sterkt eg berre kan, både Kristeleg Folkeparti, Høgre og Framstegspartiet til i dag å vurdere å stemme for punkt VIII og XI. Regjeringa har varsle ein plan for ei nærmare vurdering òg av desse to punkta i den stortingsmeldinga som kjem til hausten. Vi synest det er altfor tilbakelemt å ikkje gjera noko på desse to områda no straks. Bondevik I bestilte ei eiga offentleg utgreiing om bustadmarknaden og bustadpolitikken. Wibe-utvalet la 15. februar i fjor fram innstillinga si, ein omfattande dokumentasjon av korleis situasjonen er på bustadmarknaden, med både ei grunnleggjande og konkrete forslag om ei rekkje med tiltak som skulle kunna innebera ein forsterka bustadpolitisk innsats. Om Bondevik II verkeleg hadde eit engasjement på dette feltet, sette dei i gong eit arbeid straks og kom ut med ei melding no i vår. Det skjer dessverre ikkje.

Det er eit utolmod i forhold til å få gjort meir på dette feltet som deler kommunalkomiteen i dagens innstilling. Kanskje skulle mange kunna forventast at Kristeleg Folkeparti hadde ei anna haldning, sidan dei i sommar brukte sterkt engasjement, store ord, pressekonferanse og mange oppslag for å få fram at no skulle Kristeleg Folkeparti koma med ein ny giv i bustadpolitikken. Dessverre vel Kristeleg Folkeparti no å lena seg tilbake på den stortingsmeldinga som kjem, og det betyr altså ikkje debatt før våren 2004. No gjer Regjeringa og fleirtalet rett nok nokre endringar i positiv retning, det skal dei ha, og det har dei òg fått støtte for i budsjettet. Vi hadde jo òg debattar i samband med budsjettinnstillinga frå kommunalkomiteen. Dessverre er det òg slik at det same fleirtalet gjer eit alvorleg grep i feil retning, dei er med på å svekja Husbanken si rolle.

Eitt av dei møta som gjorde mest inntrykk på meg i fjor, var eit møte som Jærrådet og byggenæringa i Rogaland kalla inn til, der dei understreka i ulike innlegg kor viktig Husbankens rolle som leverandør av generelle bustader av nøktern standard er, og der Høgrerepresentanten i eit panel fekk melding frå Høgrefolk i salen, både på lokalt folkevalt nivå og frå næringslivet, om å gå tilbake til statsråden sin og til stortingsgruppa og gi beskjed om at dei no held på å grovt undervurdere den store betydinga Husbanken framleis må ha.

Arbeidarpartiet har med Dokument nr. 8:141 teke viktige initiativ. Dei fleste er oppfølging av forslag frå Wibe-utvalet. Frå før har Senterpartiet t.d. fremja forslag i forhold til avhendingsinstruksen, altså sytt for at kommunane har høve til å ta i bruk statleg eigedom til ein rimeleg pris. Vi har fremja forslag om ein gjennomgang av bustøtta. SV har hatt sine forslag gjennom fleire år. No har Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet samla seg etter kvart både i forhold til forslag om å styrkja Husbanken si rolle, forslaget om å auka butilskotet, forslag om ei betre bustøtte og òg på fleire andre punkt i denne innstillinga, og lat meg så langt som tida rekk, kommentera nokre fleire av forslaga som ligg føre i innstillinga.

For det fyrste: Det er heilt nødvendig å stimulera kommunane til auka innsats. Det betyr at fullmakta frå arbeids- og administrasjonsministeren til å frigjera tomter til ein rimelegare pris bør og må brukast. Vi føreslår òg ei låneordning der kommunane kan få rente- og avdragsutsetjing ved lån til tomtekjøp, og vi er innstilte på å følgja opp med eit tilskot pr. ferdigstilt bustad i alle kommunar. Vi har litt ulik innfallsvinkel her – Arbeidarpartiet på den eine sida, SV og Senterpartiet på den andre – og vi ber Regjeringa om å vurdere dette nærmare.

Komiteen peikar på kor viktig det er for mange i ein overgangsfase at det er sokkelleilegheiter til disposisjon, og at både utbyggjarar og kommunar stimulerer til bygging av fleire sokkelleilegheiter.

Når det gjeld ungdomsbustader, går II–VI ut på ei styrking på det området.

Så må eg få understreka butilskotet si unike rolle. Tenk kva ein kan få til om ein aukar butilskotet slik at fleire kan få moglegheit til ein nøktern og god bustad i ein periode, og dersom butilskotet blir klausulert slik at ved skiftande eigarskap står dette fast! Vi ynskjer at Regjeringa vurderer å dela butilskotet slik at flyktningar og vanskelegstilte kjem på den eine sida og det meir generelle butilskotet på den andre sida.

Eg tek opp dei forslaga der Senterpartiet er medforlagstillar.

Presidenten: Representanten har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Signe Øye (A): Som representanten Magnhild Meltveit Kleppa sa, er Arbeiderpartiet og Senterpartiet enige når det gjelder svært mange av de forslagene som er fremmet i det private forslaget fra Arbeiderpartiet. Men på ett område støtter ikke Senterpartiet forslaget fra Arbeiderpartiet, og det gjelder økningen av inntektsgrensen med 50 000 kr. Vi mener at den inntektsgrensen vi har i dag for å få bostøtte – og dette gjelder barnefamilier – er uakseptabelt lav. En enslig med ett barn skal ikke tjene over 143 000 kr for å komme inn under reglene, og et ektepar med ett barn skal ikke tjene over 157 000 kr. Det er helt klart at med så lave inntekter vil nesten enhver husleie være for høy til at en kan klare den. Er Senterpartiet enig i at denne grensen må heves vesentlig?

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Svaret på det er ja.

Senterpartiet har i innstillinga og i samband med budsjettet for 2003 samanfallande syn med Arbeidarpartiet. Hadde det vore opp til oss, hadde vi fått fleirtal for vårt forslag, hadde inntektsgrensa allereie vore heva med 30 000 kr. Når vi ikkje er med på forslaget om å heva inntektsgrensa med 50 000 kr og buutgiftstaket med 5 000 kr, og heller ikkje vil stemme for det i dag, er det fordi vi meiner at bustøtta må utgreiast nærmare. Vi ynskjer å få det gjort allereie no i vår, slik at vi kan få ytterlegare endringar frå 2004, og vi vil då sjå noko nærmare på akkurat kvar inntektsgrensa bør leggjast.

Hans Kristian Hogsnes (H): Noe av det mest påfallende ved saksordføreren og Senterpartiets profilering i denne saken er alliansen med SV i en rekke merknader og forslag, og dermed en politikk hvor mer statlig styring, nye lovpålegg som vil gi mindre kommunalt selvstyre i boligpolitikken, og antydninger om nye skatteskjerpelser er de mest fremtredende trekk. Nå kan vi riktignok ane visse forskjeller i vektleggingen av dette med å skjerpe boligskatten hos de tre nye samarbeidspartiene i norsk politikk.

Mitt spørsmål til Senterpartiet er: Hva mener egentlig Senterpartiet med sitt forslag om at Stortinget nå skal påtvinge Kommune-Norge nye detaljreguleringer i form av enda et regelverk som binder kommunene til ikke å ta høyere enn kostnadsdekkende leie ved utleievirksomhet – hva nå det måtte bety? Problemet for kommuner flest er jo at disse leieinntektene i dag ikke dekker kostnadene i en boligmasse som av ulike årsaker utsettes for meget stor slitasje, og disse boligene subsidieres mange steder av andre leietakere i kommunale boliger. Mener ikke Senterpartiet at kommunene selv best klarer å vurdere hva som vil være best for den enkelte kommune?

Presidenten: Presidenten må minne om at det er vedtatt et replikkordskifte med replikker på ett minutt.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Uttrykket «påfallende» i denne sammenhengen tek eg med knusande ro. Eg er svært fornøgd med at det er ein så brei allianse som det er i Stortinget for eit forsterka engasjement for dei som har bruk for statleg og kommunal medverknad til å skaffa seg ein bustad. Eg vil i så måte returnera uttrykket «påfallende». Det er svært påfallande at Regjeringa, når ho no har fått ei påteikning av eit offentleg utval, så elegant fråskriv seg ansvaret for ein stor del av det som gjeld det bustadpolitiske feltet.

Så vil eg seia til det forslaget som Senterpartiet her er med på: Senterpartiet vil faktisk at staten skal ta eit større ansvar for kommunane sine inntekter, jf. vårt forslag om 6 milliardar kr meir i 2003. Vi synest ikkje det er nokon god idé – det Høgre no synest å vilja – at det er innbyggjarane sjølve som i stadig høgare grad skal betala altfor mykje for mange av dei kommunale tenestene.

Torbjørn Andersen (FrP): Saksordføreren syntes det var altfor tilbakelemt av regjeringspartiene og Fremskrittspartiet å ville avvente den varslede boligmeldingen. Men jeg tror ikke man skal overdramatisere her.

La meg få legge til at i dag står det 34 000 tomme gårdsbruk rundt i landet, og ytterligere står det 100 000 tomme hus rundt omkring, og på grunn av odels- og konsesjonslovsystemet er det stort sett uaktuelt å få kjøpt disse byggene. Er det ikke bedre at noen får overta disse småbrukene, pusse dem opp og bruke dem og kanskje bosette seg der for å lette på presset i mer sentrale strøk, i stedet for at disse 34 000 gårdene og 100 000 husene står tomme og bare forfaller fordi Senterpartiet vil verne om odels- og konsesjonslovsystemet og i praksis gjør det umulig å overta og å få kjøpt disse boligene?

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er mogleg at den situasjonen vi har i dag, ikkje vert opplevd som dramatisk for Torbjørn Andersen og Framstegspartiet. Men for dei som ikkje har husvære, er det klart at det å venta på ei stortingsmelding er dramatisk. Lat meg minna om at det er på to punkt eg no oppfordrar Framstegspartiet til å tenkja seg om i forhold til dagens innstilling. Då ville vi ved utløpet av året ha kome lenger både når det gjeld dei bustadslause og når det gjeld ei betring i bustøtta.

Når det gjeld odels- og konsesjonslova, vil nok det å kjøpa eit av desse gardsbruka faktisk innebera å få ein annan busituasjon for andre grupper enn dei som i hovudsak er omfatta av Arbeidarpartiets forslag her. Men lat det vera heilt klart at for Senterpartiet er ynskje nr. 1 lys i alle desse husa, og at folk flyttar til og blir buande i distrikta våre. Lat meg òg minna om Husbankens rolle i så måte.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Signe Øye (A): Dokument nr. 8:141 fra stortingsrepresentantene Jens Stoltenberg, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og undertegnede inneholder 17 konkrete forslag om boligtiltak for ungdom og vanskeligstilte som ville ha bedret situasjonen vesentlig for disse gruppene.

Arbeiderpartiet er glad for at forslagene våre i stor grad blir støttet av Senterpartiet og SV. Men regjeringspartiene og Fremskrittspartiet viser nok en gang at de er defensive i boligpolitikken og går imot det meste av det vi foreslår. For Arbeiderpartiet er det viktig at vi får fart på boligbyggingen, slik at vi kan stabilisere prisnivået ved kjøp og gi folk et reelt tilbud om å få leie bolig til en rimelig pris.

Arbeiderpartiet mener at hovedmålet for norsk boligpolitikk er at alle skal kunne disponere en god og rimelig bolig i et godt bomiljø. Vi ser at dette målet ikke er nådd, og at virkemidlene må styrkes.

Norge har internasjonalt sett god boligdekning og en god boligfordeling. De fleste kan skaffe seg en tilfredsstillende bolig på en slik måte at det står i rimelig forhold til inntekten. Men samtidig er det også her i landet urettferdighet og store ulikheter som det må gjøres noe med. Derfor har vi fremmet disse forslagene, som vil gi en bedre sosial boligpolitikk, og som ivaretar dem som trenger det.

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet mener dokumentet skal vedlegges protokollen – med andre ord at det ikke skal gjøres noe nå. Dette haster ikke. Nå er det viktigste å få skattelettene på plass. For selvsagt vil alle tiltakene koste penger. Tiltakene har en økonomisk ramme på om lag 1,6 milliarder kr utover dagens bevilgninger til boligsektoren. Etter behandlingen av statsbudsjettet er summen blitt noe mindre, men fortsatt er dette et vesentlig løft.

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet vil vente til Regjeringen kommer med en melding om boligpolitikken. Den kan tidligst bli behandlet i 2004, og eventuelle tiltak som blir vedtatt i den forbindelse, vil først kunne tre i kraft fra 2005. Det mener Arbeiderpartiet er uaksept-

tabelt. Høye strømpriser den siste tiden viser også at det er behov for endringer i bl.a. bostøtten. Flere av forslagene våre inneholder forbedringer av bostøtten. Derfor håper Arbeiderpartiet at noen av disse forslagene har blitt mer aktuelle gjennom julehelgen og kan få flertall her i dag. Eller er det slik at Fremskrittspartiet igjen svikter de svakeste når det gjelder?

Arbeiderpartiet er opptatt av at ungdom og vanskeligstilte skal kunne skaffe seg eller leie en akseptabel bolig til en akseptabel pris. Husbanken har gjennom tidene vært et avgjørende virkemiddel for å oppnå det. Husbanken har bidratt til å finansiere omtrent halvparten av alle boligene her i landet. Det har ført til høy boligforsyning også i nedgangstider og god kvalitet på de boligene som er bygd. Det har vært en vellykket boligpolitikk. I innstillingen kan vi lese at det er alle partiene enige om.

Med Arbeiderpartiets forslag vil det kunne bli bygd 25 000 nye boliger årlig. Vi vil ha flere utleieboliger, og vi vil ta et krafttak for de bostedsløse. Nå viser statistikken at det i det siste året ble bygd vesentlig færre boliger her i landet enn da Arbeiderpartiet satt i regjering. Det er bekymringsfullt. Færre boliger i bl.a. pressområder betyr høyere boligpriser.

Kommunene har en viktig rolle i å tilrettelegge for nok boligbygging. I mange kommuner svikter denne tilretteleggingen. Det kan være mange grunner for det. Kommuneøkonomien er en grunn. Det er ikke en lovpålagt oppgave – dermed nedprioriteres den. Noen kommuner ønsker ikke vekst fordi det koster penger. De har ikke pengene.

Arbeiderpartiet foreslår flere tiltak for å eliminere en del av disse flaskehalsene, slik at vi kan få økt boligbygging også i disse kommunene. Dette er ofte presskommuner der boligprisene er spesielt høye, og der behovet for flere boliger er størst.

Arbeiderpartiet vil:

- etablere en låneordning gjennom Husbanken hvor kommunene kan få rente- og avdragsutsettelse på lån til tomtekjøp
- innføre et tilskudd på 40 000 kr pr. bolig til kommuner som bygger boliger utover et visst minstenivå
- at statlige eiendommer skal kunne selges under markedspris til boligformål

Dette er viktige tiltak, som ville ha satt kommunene i stand til å bli mer aktive i boligpolitikken, men som i dag vil bli stemt ned.

Arbeiderpartiet er sterkt uenig i den politikken som Regjeringen nå fører i forhold til Husbanken. I fjor gikk Husbanken tom for penger rett over sommerferien. Vi mener lånerammen fortsatt er for lav og at det er behov for å øke rammen til 16 milliarder kr. Men vi ser at det her føres en bevisst politikk fra kommunalministeren. Kommunalministerens drøm er at Husbanken fra å være en allmenn bank for folk flest skal bli en bank for første-gangsetablerere og de mest vanskeligstilte. Her vises det igjen at vi har en høyreregjering som kun styrer i én retning. Dette er en bevisst politikk for at de private bankene skal overta en stadig større andel av lån til bygging og

omsetning av boliger. Taperne er de som skal etablere seg på boligmarkedet. De må da ofte forholde seg til låneinstitusjoner med det det medfører av mer byråkrati, doble gebyrer og dyrere lån. Det er bare så rart at Kristelig Folkeparti finner seg i det, for dette går særlig ut over distriktene.

Arbeiderpartiet mener det er behov for å bygge 3 000 ikke-kommersielle utleieboliger årlig for ungdom og vanskeligstilte. Boligene skal ha en nøktern standard og størrelse, og leien skal være basert på non-profit. I tillegg mener vi det er behov for 1 000 lavinnskuddsboliger for ungdom og 1 000 nye studentboliger årlig.

Det er på to områder Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det nå haster spesielt med å få en bedring og styrking av tiltakene:

1. Det gjelder å løse situasjonen for de over 6 000 bostedsløse.
2. Det gjelder å få en gjennomgang av bostøtten, slik at flere kommer inn under ordningen, samt at ordningen forbedres for dem som trenger det.

Det har vært en kald og lang vinter, og den er ikke over ennå. Vi ser på TV at mennesker likevel fortsetter å bo ute fordi de mener det er bedre enn å bo på hospits. Det er så sterke signaler og så klar tale fra dem dette gjelder, at Arbeiderpartiet mener det er god grunn for å utvikle hele hospitsordningen. Dette er dyre og dårlige løsninger, og pengene bør brukes til gode boligløsninger supplert med boligsosial oppfølging. Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet foreslår at bruken av hospits opphører, og at Regjeringen i samband med revidert nasjonalbudsjett til våren utarbeider en flerårig opptrappingsplan for bostedsløse. Dette haster.

Til slutt litt om bostøtten.

Bostøtten er et målrettet virkemiddel som gjør at flere kan bli boende i boligen sin eller skaffe seg en bedre bolig. Det er et treffsikkert personrettet virkemiddel for å hjelpe dem som har problemer med høye bokostnader i forhold til inntekt.

Arbeiderpartiet mener det er behov for en full gjennomgang av hele støtteordningen og mener det haster. Vi ber Regjeringen komme tilbake i budsjettet for neste år med forslag til endringer som skal gjelde fra 1. januar 2004.

I dag er det slik at grensen for å få bostøtte for barnefamilier er svært lav. Inntekten for en familie med to voksne og ett barn må ikke overstige 157 300 kr. Det mener Arbeiderpartiet er altfor lavt, og altfor mange faller utenfor. Derfor vil vi øke dette taket med 50 000 kr. I vårt alternative budsjett ligger det allerede inne en økning på 30 000 kr for inneværende år.

Vi vil også dele bostøtteordningen i to, én for pensjonister og én for barnefamilier og andre, og mener det er bedre med månedlige utbetalinger enn med utbetaling tre ganger i året.

Innstillingen vi nå behandler, viser igjen at det er et klart skille mellom Regjeringens og Fremskrittspartiets boligpolitikk og Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiets boligpolitikk, og at det er de svakeste gruppene i samfunnet som igjen vil bli rammet.

Jeg vil ta opp de forslagene som Arbeiderpartiet har fremmet enten alene eller sammen med andre.

Presidenten: Signe Øye har tatt opp de forslag som hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Hans Kristian Hogsnes (H): Det er interessant å registrere Arbeiderpartiets meget sterke tro på at bare staten får styre enda mer, blir det orden på det meste – også i boligpolitikken. Jeg vil spesielt peke på at det nå tas til orde for ytterligere detaljstyring av kommunene gjennom nye lovreguleringer. Det er jo sammen av alle slike lovreguleringer, pålegg og øremerking som stadig svekker det kommunale selvstyret. Og igjen ser vi et eksempel på at alle tidligere løfter om at nå skal ting gjøres enklere og det kommunale selvstyre økes, bare betyr en politikk som går stikk motsatt vei. Hele tiden får vi forslag fra Arbeiderpartiet om mer statlig styring, mer penger gjennom statlige banker, mer øremerking og mer detaljregulering.

Mitt spørsmål til Arbeiderpartiet er: Hva mener egentlig Arbeiderpartiet om sine nye samarbeidspartneres voldsomme iver etter å pålegge huseiere landet rundt nye skattebyrder, og det før man har hatt noen mulighet til å vurdere helheten og sammenhengen verken i boligpolitikken eller i skattepolitikken her i landet for de kommende år?

Signe Øye (A): Arbeiderpartiet mener at det Husbanken har vært for norsk boligpolitikk gjennom alle tider, har vært meget vellykket. Det er det heller ingen i komiteen som er uenig i. Derfor mener vi at Husbanken fortsatt skal være det viktige redskapet det er, for at vi kan få en rimelig og god boligstandard og nok boliger også i årene framover, og vi ser allerede nå, etter bare ett år med Samarbeidsregjeringen, at det at markedet skal styre dette, ikke holder mål. Vi har hatt en vesentlig mindre utbygging i 2002 enn året før.

Det er heller ikke snakk om detaljstyring av kommunene. De tiltakene vi har fremmet, er en hjelp til kommunene for at de skal ha mulighet for å kunne klare den jobben som de bør gjøre.

Når det gjelder skattesystemet, vil vi komme tilbake til det når Skauge-utvalget kommer med sin innstilling.

Torbjørn Andersen (FrP): Representanten Signe Øye fra Arbeiderpartiet roste Arbeiderpartiets fortreffelige boligpolitikk og kritiserte Fremskrittspartiets politikk.

Mange av de tiltakene som Arbeiderpartiet her foreslår, er gammel arbeiderpartipolitikk. Arbeiderpartiet har altså siden 1945 hatt regjeringsmakt i 41 av 57 år! Man kan nesten karakterisere innstillingen til Arbeiderpartiets boligutvalg som et slakt av det partiet har gjort innen boligpolitikken tidligere år, mens de altså hadde makten.

Hvorfor har ikke Arbeiderpartiet gjort mer for å gjennomføre det de nå foreslår, i alle de årene de selv hadde regjeringsmakt, i stedet for å kritisere andre partier for å ville vente noen måneder på å få framlagt en boligmelding?

Signe Øye (A): Jeg kunne være fristet til å spørre Fremskrittspartiet hvilken boligpolitikk de har, men det skal jeg ikke gjøre!

Jeg vil fastholde det jeg også sa i hovedinnlegget mitt og i forrige replikk, at i all hovedsak har boligpolitikken vært vellykket. Det har ingen partier tatt avstand fra i innstillingen. Derfor må det være riktig. Men vi ser i Arbeiderpartiet, og det sa jeg også i hovedinnlegget mitt, at det nå er behov for å gå videre og få til en enda bedre sosial boligpolitikk enn det vi har klart til nå. Det er en helt klar innrømmelse i forhold til det forslaget vi også fremmer, av at det nå er behov for å gå videre for å hjelpe nye grupper og dem som fortsatt ikke har hatt muligheter til å komme seg inn på boligmarkedet. Det er det vi nå tar tak i, og det er det vi har til hensikt å gjøre.

Heikki Holmås (SV): Signe Øye skal roe seg litt i forhold til å ta det som står i innstillingen, til inntekt for at alle har bejublet Arbeiderpartiets politikk opp igjennom tidene, for sånn er det jo ikke!

Det som har skjedd nå, er at Arbeiderpartiet i denne innstillingen har fulgt etter det som har vært SVs boligpolitikk gjennom mange år, og nå er enig med oss i mange av forslagene om å sørge for en stor utbygging bl.a. av utleieboliger. Vi er enige nå, og selv om vi ennå ikke har sett at alle de pengene som er nødvendige for å få til den utbyggingen, er å finne i Arbeiderpartiets budsjetter, får vi håpe at denne enigheten betyr at vi kan klare å få det til i framtiden.

Men jeg hadde et spørsmål til Arbeiderpartiet: Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet er enige om at vi skal bygge boliger som skal være non profit, kommunene skal altså ikke tjene penger på disse. Men hvordan skal vi klare å unngå at kommunene, etter å ha fått penger av staten, setter markedsleie, hvis vi ikke samtidig pålegger dem å sørge for nettopp ikke å ta markedsleie, men kostnadsdekkende leie?

Signe Øye (A): Jeg er glad for at Arbeiderpartiet og SV er enige om svært mye i denne innstillingen. Vi er enige om at det er behov for et stort utleiemarked også her i landet, og har gått inn for å ta grep som gjør at vi kan bygge utleieboliger med såkalte non profit-løsninger. Men det betyr at vi også må legge inn retningslinjer og regler som gjør at kommunene ikke kan ta høyere husleie enn det som er rimelig. Vi vil selvsagt gjøre det i forhold til de boligene som etter hvert blir bygd etter dette prinsippet.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Peter Gitmark (H): Denne Regjeringen fører en offensiv boligpolitikk, en offensiv politikk rettet mot dem som trenger hjelp. For Høyre har det alltid vært viktig å gi alle mulighet til å få en bolig. Det offentlige skal også gi god oppfølging for å sikre at alle mestrer en bosituasjon. Dette er hovedpunktene i en boligpolitikk.

Grunnpilaren i norsk boligpolitikk har siden krigen vært det private eierskap. Det står regjeringspartiene fast

ved. Ved å eie sin egen bolig har man langt større frihet til å ha sikkerhet over egen bosituasjon. Denne regjeringen vil fortsette å stimulere til privat eierskap i boligmarkedet. Det er samtidig viktig å legge til rette for at utleiemarkedet skal vokse, ikke minst med tanke på økonomisk vanskeligstilte og ungdom i etableringsfasen.

De viktigste politikkområdene for boligmarkedet er *ikke* Husbanken, bostøtte og andre ordninger som treffer utvalgte. De er likevel selvfølgelig en viktig del av boligpolitikken og den eneste muligheten til aktivt å hjelpe dem som har det vanskeligst, og som ellers ville ha falt utenfor. De viktigste delene av boligpolitikken er en stram politikk og en stram finanspolitikk for å få et lavest mulig rentenivå, det er å bidra med skatte- og avgiftsreduksjoner for å få ned kostnadene ved boligbygging, og det er forenklinger i lover og regelverk for å stimulere til og ikke hindre nybygging. Denne regjeringen gjør nettopp det. Regjeringspartiene har sammen med Fremskrittspartiet fått til et statsbudsjett for 2003 som var stramt nok, og som bidrog til en rentenedsettelse. Vi er godt i gang med et moderniserings- og forenklingsarbeid i offentlig sektor. Skatter og avgifter er på to år redusert med 19 milliarder kr, og vi har begynt med det meget viktige arbeidet med en fullstendig gjennomgang av plan- og bygningsloven.

Den første omleggingen av plan- og bygningsloven som vedtas i dag i Odelstinget, setter frister for det offentlige, deriblant kommuner, fylker, fylkesmenn, på hvor lang tid de maksimalt kan bruke på forskjellige bygge- og plansaker. Disse tidsfristene vil bety redusert tidsbruk i saksgangen og dermed også bedret balanse mellom tilbud og etterspørsel i boligmarkedet, og vil derfor bidra til reduserte kostnader ved boligbygging. Senere vil den fullstendige og høyst nødvendige gjennomgangen av plan- og bygningsloven komme.

Bostøtten er det viktigste målrettede tiltaket denne salen har. 106 000 husstander mottar bostøtte. Dette gjelder barnefamilier med lav inntekt, det gjelder uføretrygdede og pensjonister med inntekt minstepensjon pluss 30 pst. Bostøtten er en ordning som Regjeringen har satset på – virkelig satset på. Høyre og de andre regjeringspartiene har de to siste årene vært med på å øke bostøtten og antallet som kan motta bostøtte.

Støtten til lys og varme har blitt økt. I tillegg til det gis det nå en engangsbevilgning på 700 kr til alle bostøttmottakere, hvis Stortinget ønsker det – dette for å kompensere for økte strømpriser. Det betyr at denne regjeringen handler. Det står i skarp kontrast til Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet satt inntil oktober 2001 i Kommunal- og regionaldepartementet. Ikke ett av forslagene de nå fremmer, ble fremmet da. Partiet har dessverre ingen troverdighet. Musestillepolitikken til Arbeiderpartiet i posisjon er helt forskjellig fra den rop og ståhei-politikken partiet har i opposisjon. Partiet burde heller rose Regjeringen for de tiltak den setter i gang.

Husbankens lånerammer har som følge av budsjettavtalen mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene blitt økt med 1,5 milliarder kr til 14,5 milliarder kr. Dette er inklusiv satsingen i sydlige land. Dette er en låneram-

me som er godt tilpasset situasjonen i boligmarkedet og økonomien generelt.

Jeg vil fra Høyres side si at vi er godt fornøyd med den innretningen Husbankens lånemidler er gitt, hvor unge i etableringsfasen og vanskeligstilte er gitt topp prioritet. Dette er en prioritering, men det er en målrettet prioritering til dem som trenger det mest.

Utvidelse av lånetiden for husbanklån for utleieboli-ger vil kunne bidra til lavere årlige kostnader og dermed lavere leie for leietakere. I en situasjon hvor mange har høye bokostnader, er det viktig at Husbanken framstår med en langsiktig boligsosial profil.

Det er også viktig for meg å nevne betydningen av «Prosjekt bostedsløse» i regi av Husbanken. Dette prosjektet inngår i en nasjonal strategi for bekjempelse av bostedsløshet.

Regjeringspartiene støtter varmt innføringen av startlånet. Lånet erstatter fra 1. januar i år ordningen med kjøpslån og etableringslån og vil være en bedre og mer brukervennlig ordning for unge og vanskeligstilte på boligmarkedet. Startlånet har en meget viktig fleksibilitet med hensyn på den enkelte lånesøkers situasjon og i forhold til lokale forhold.

Det er også positivt med et samarbeid mellom private banker og det offentlige for å sikre et best mulig tilbud til kundene.

Dette Dokument nr. 8-forslaget er etter min vurdering langt på vei ikke noe annet enn å ta virkemidler ut av en naturlig sammenheng. Jeg er derfor svært glad for at Fremskrittspartiet deler regjeringspartienes bekymring og venter med å ta stilling til enkeltforslag før den varslede boligmeldingen kommer til høsten i år og vi dermed får alt i en sammenheng.

Dette er en melding som Stortinget selv har bedt om. Jeg finner det derfor oppsiktsvekkende at enkelte partier ønsker en boligmelding til Stortinget for så å behandle store deler av boligpolitikken med bakgrunn i et Dokument nr. 8-forslag. Boligpolitikk er et altfor viktig område til å vedta hastverksløsninger og trekke lite gjennomtenkte beslutninger. Det er derfor flertallet i denne sal, om enn ikke komiteens flertall, ønsker å vente på boligmeldingen. Boligmeldingen må etter regjeringspartienes vurdering gjennomgå hele boligpolitikken bredt for de neste årene. Det er viktig at meldingen fokuserer særskilt på bostedsløse og andre vanskeligstilte på boligmarkedet. Unge i etableringsfasen og spesielle virkemidler for pressområder er det også viktig at meldingen inkluderer. Det viktigste er at de virkemidler som brukes, er fleksible og treffer dem som trenger hjelp.

Uansett felt og område i politikken er det begrensede ressurser. Det er derfor meget viktig å prioritere. Høyre og de andre regjeringspartiene gjør det. Vi prioriterer dem som trenger hjelp, ikke alle andre.

Jeg vil herved ta opp forslaget som Høyre er medfor-
slagsstiller til.

Presidenten: Peter Gitmark har tatt opp det forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Representanten Gitmark må ha fulgt dårlig med på hva regjeringen Stoltenberg gjorde i boligpolitikken. Det overrasker meg.

Utlånsrammene i Husbanken ble vesentlig økt, foreslått fra 11 milliarder kr opp til 15 milliarder kr. Det ble gitt flere etableringslån, botilskuddet ble økt, bostøtten ble målrettet. Det første den nye regjeringen gjorde, var å begrense husbanklånene, slik at de i realiteten gikk tomme sist sommer, og boligbyggingen ble begrenset i forhold til hva den ellers kunne ha blitt.

Jeg er enig med representanten Gitmark på ett punkt: Det er viktig at vi har et stramt budsjett for å begrense renten. Derfor har også Arbeiderpartiet foreslått et strammere budsjett enn Regjeringen, både ved behandlingen av revidert budsjett og i høst. Men når representanten Gitmark nok en gang kommer med at Høyres svar er skattelette, må jeg stille spørsmålet: Hva slags virkning har skatteendringene i forhold til de unge boligsøkende som ikke klarer å nå fram til en bolig som de er i stand til å betale? Er det ikke slik at Høyres passivitet her gjør at de får enda større problemer med å klare sine bokostnader?

Peter Gitmark (H): Jeg vil bare for ordens skyld nevne at de fleste unge kjøper brukt leilighet, ikke nybygg.

Hva gjør skatte- og avgiftslettelser? Det er jo helt klart at det bl.a. bidrar til at den lønnsfastsettelsen som finner sted, blir lavere enn hva den ellers ville ha vært. Hvis man sitter igjen med x antall kroner, og det er det som er det viktige, betyr det at lønnen man får, kan være lavere, og at prisen på boligen derfor vil bli lavere enn den ellers ville ha vært. Det er det viktige med skatte- og avgiftsreduksjoner i denne sammenheng. Men det viktigste er, som vi snakket om, å få en lavest mulig rente og bidra til at lover og regler settes slik at vi får en fleksibel boligpolitikk der vi ikke hindrer nybygging, men oppmuntrer til nybygging. Det er det viktigste.

Karin Andersen (SV): Det forskrekker meg litt at Høyre ikke synes at det haster. Boligmeldingen om unge og vanskeligstilte ble altså lagt fram i begynnelsen av 1998 og ikke behandlet før i 1999. Da nedsatte man et nytt utvalg, som nå har jobbet i årevis, så skal Regjeringen igjen jobbe med nye forslag som skal komme til Stortinget, og så skal man kanskje gjøre noe – om flere år.

Det er mange som ikke har et sted å bo. Det er mange unge som nå blir gjeldsslaver. Jeg forundrer meg litt over at Regjeringen og Høyre ikke bekymrer seg mer over det. Og ikke nok med det, men representanten Hogsnes fra Høyre var til og med frampå før i dag og mente at det var helt greit å være hushai, ikke bare på det vanlige leiemarkedet, men også på det kommunale leiemarkedet, som er den biten av leiemarkedet som skal ta vare på dem som ikke har råd til å skaffe seg en leiebolig ellers. Går det an å finne en begrunnelse for dette innenfor det som Høyre-representanten nå avsluttet sitt innlegg med, nemlig å si at Høyre prioriterer dem som trenger hjelp, når det ikke

engang skal legges en begrensning for at kommuner kan oppføre seg som hvilken som helst hushai?

Peter Gitmark (H): Denne regjeringen gjør mye, den gjør det til rett tid, og den gjør det i budsjettene. Vi legger penger ved de forslagene vi har, og vi følger dem opp. Boligmeldingen vil også gjøre det.

Men det jeg forstod at representanten Hogsnes sa, var at det var en generell bekymring over forslagene, over hva de vil gjøre for det lokale selvstyret. Vi er bekymret for det lokale selvstyret. Det er summen av de statlige pålegg som gjør at det lokale selvstyret blir begrenset. Det ønsker vi ikke, og det ønsker vi en debatt om.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er oppsiktsvekkjande at dei som i denne innstillinga er opptekne av at det no må gjerast noko raskare enn det Regjeringa har tenkt, skal skuldast for å vera opptekne av hastverksløyningar som ein seinare må retta opp.

Representanten Gitmark står her og seier at Regjeringa verkeleg satsar på bustøtta. Dersom Regjeringa verkeleg gjer det, må jo Regjeringa ta imot med opne armar det forslaget som ligg føre her, og ta ein gjennomgang av bustøtta så tidleg i 2003 at det i 2004 går an å følgja opp på ein betre og meir omfattande måte enn det Regjeringa så langt har gjort, ved å trekkja fram enkeltelement. Mitt spørsmål vil då vera: Når det gjeld dei bustadlause, trur representanten det blir færre eller fleire bustadlause dersom ein ikkje no får opp farten?

Peter Gitmark (H): Jeg skal gi representanten Magnhild Meltveit Kleppa ett eksempel på at det kan være gunstig å vente.

Bostøtten bestod inntil 1997 av to forskjellige ordninger. I 1997 stemte Senterpartiet og Arbeiderpartiet for at det skulle bli én felles ordning. De foreslår nå at det igjen skal bli to ordninger. Kanskje Senterpartiet og Arbeiderpartiet kunne ha ventet med dette forslaget inntil man hadde sett en fullstendig vurdering av det, som kommer i boligmeldingen. Det er ett eksempel på at det kan lønne seg å vente.

Presidenten: Replikordskiftet er slutt.

Torbjørn Andersen (FrP): La meg først få si at det ordinære norske boligmarkedet i det store og hele fungerer rimelig tilfredsstillende, og at Norge i dag har en langt større grad av selveierboliger enn det man har i de fleste andre land. Det er det grunn til å være fornøyd med. I Norge er det ca. 20 pst. som bor i leid bolig, og det bør slett ikke være noe mål i seg selv å øke andelen av befolkningen som bor i leieboliger. Vi må heller tilrettelegge for å styrke andelen som eier sin egen bolig, ytterligere.

Når det er sagt, er det likevel et behov for et ekstraordinært boligpolitisk engasjement, da spesielt overfor vanskeligstilte, i dagens boligmarked. Det er et behov for å styrke de økonomiske virkemidlene ved å ta et større samfunnsansvar for at det finnes et tilstrekkelig antall

boliger i forhold til det behov som finnes spesielt når det gjelder vanskeligstilte, som sagt.

Fremskrittspartiet er opptatt av å føre en boligpolitikk som gjør at flest mulig blir i stand til å eie sin egen bolig, og som gir økonomisk og sosialt vanskeligstilte muligheter til å bo i en bolig av nøktern og god standard. Også unge må selvsagt ha finansieringsordninger som gjør det mulig å etablere seg i boligmarkedet, selv om unge i størst mulig grad skal være henvist til det ordinære bolig- og finansmarkedet, etter Fremskrittspartiets syn.

Fremskrittspartiet har ikke sett det som ønskelig nå nærmest rett over bordet å ta stilling til de til dels omfattende forslagene fra Arbeiderpartiet i Dokument nr. 8:141. Det betyr slett ikke at vi avviser flere av intensjonene i forslaget, men Fremskrittspartiet vil ha på bordet en mer fylldig framstilling av bl.a. disse sakene. Fremskrittspartiet står sammen med regjeringens partiene og vil avvente boligmeldingen som Regjeringen skal legge fram til høsten, da vi mener dette vil gi en bedre og mer grundig analyse og gjennomgang av norsk boligpolitikk enn bare et privat forslag som fremmes over bordet.

Fremskrittspartiet vil derfor, som sagt, avvente Regjeringens varslede stortingsmelding om boligpolitikken før vi konkluderer i vårt syn, og vi ber om at Arbeiderpartiets forslag vedlegges protokollen.

Fremskrittspartiet er ikke enig i det syn som Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet framfører i innstillingen, om at det vil ta så mye lengre tid å få satt i gang boligtiltak for vanskeligstilte dersom vi venter en stund på denne stortingsmeldingen. Av de forslag og tiltak som er fremmet i Dokument nr. 8:141, er allerede minst fire gjennomført i statsbudsjettet for 2003 – med Fremskrittspartiets støtte. Husbanken har fått økte rammer, startlån innføres, man fjerner krav om husbanklån for å kvalifisere til bostøtte, og man foretar endring i nedbetalingstiden for lån til utleieboliger.

Når det så gjelder hovedmålsettingen for norsk boligpolitikk, at alle skal kunne disponere en god og rimelig bolig i et godt bomiljø, er det selvsagt tverrpolitisk enighet om den her på Stortinget, selv om synet på virkemiddelbruken nok kan være noe forskjellig. Det som kjenner seg ut fra boligpolitikkhistorisk, er den sterke selveiertanken og den sosiale dimensjonen som har vært innbakt i boligpolitikken, bl.a. med rentesubsidier og slik Husbanken var tidligere. I dag er den sosiale boligbyggingen sterkt redusert innenfor det ordinære boligmarkedet, men den sosiale dimensjonen om å hjelpe eldre og vanskeligstilte i boligmarkedet, vil Fremskrittspartiet følge opp i vårt arbeid videre med norsk boligpolitikk.

Fremskrittspartiet er imidlertid i denne sammenhengen også sterkt opptatt av at boligen ikke skal bli en skatte- og avgiftsmessig melkeku for det offentlige. I 2001 betalte norske boligeiere ifølge Huseiernes Landsforbund 37 milliarder kr i ulike boligrelaterte skatter, avgifter og gebyrer. Kommunale gebyrer, fordelsbeskatning, eiendomsskatt, arveavgift, dokumentavgift, formuesskatt og, ikke minst moms på boligbygging gir enorme inntekter til de offentlige kasser. Jeg synes det er litt underlig at de partier som framstår som nærmest overivrige etter å

skulle bygge flere boliger her i landet, også er de partiene som vil pålegge å straffe boligeierne med økte boligskatte.

Når det gjelder takten i boligbyggingen, har den de siste årene vært på et rimelig høyt nivå, selv om prognosene tilsier en noe lavere byggeaktivitet i tiden framover. Tempoet i boligbyggingen virker gunstig inn også for vanskeligstilte ved at tilbudet i boligmarkedet øker totalt sett og presset i boligmarkedet avtar. Tidligere har det vært anslått et behov for å bygge rundt 27 000 nye boliger pr. år i Norge, mens en nyere utredning faktisk viser at behovet kan være en god del mindre, kanskje rundt 17 000. I forhold til disse tallene er nivået i norsk boligbygging og takten i norsk boligbygging tilstrekkelig slik det er i dag. Boligbyggingen svinger som kjent i takt med konjunktorene, med rentenivået og finansieringsmulighetene – alt dette er avgjørende og kritiske faktorer i forhold til hvor mange boliger som skal bli bygd fra år til annet her i landet.

Når det gjelder boligfinansieringen fra Husbanken for i år, får Husbanken økt sine lånerammer med 1,5 milliarder kr til 14,5 milliarder, inkludert 0,5 milliarder kr til omsorgsboliger i sydlige strøk. Dette er en svært god låneramme som er tilpasset behovet i boligmarkedet, og samtidig har Husbanken i dag en innretning som prioriterer unge og vanskeligstilte i boligmarkedet.

Fremskrittspartiet støtter Regjeringen i at man bør avvente boligmeldingen som Regjeringen har varslet, fordi vi mener at dette vil gi, iallfall oss, et atskillig bedre grunnlag for å konkludere i en del av disse spørsmålene. Forslagene til Arbeiderpartiet er ikke avvist, men det er behov for mer tid til en mer grundig gjennomgang av dette materialet fra Fremskrittspartiets side.

Til slutt: Fremskrittspartiet vil stemme for forslaget til vedtak V.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Signe Øye (A): I festtaler hører vi svært ofte at Fremskrittspartiet er opptatt av svake grupper og vanskeligstilte grupper, pensjonister og selvsagt også bostedsløse – de 6 200 bostedsløse – og vi hørte nettopp en slik tale nå. Det sies at det er behov, men det haster ikke, vi kan ikke prioritere nå, nå er det andre ting som haster mer, som må komme først, og det er behov for bedre og grundigere analyse enn et privat forslag. Og det sier en representant fra Fremskrittspartiet, som kanskje er det partiet i salen her som fremmer flest private forslag. Dette henger ikke på greip. Troverdigheten til Fremskrittspartiet minner og minker.

Jeg har et spørsmål til representanten Andersen, i og med at han nå mener at det bygges for mange boliger her i landet: Mener Andersen at det ikke er sammenheng mellom boligpriser og tilgangen på boliger?

Torbjørn Andersen (FrP): Fremskrittspartiet er selvsagt opptatt av de vanskeligstilte i boligmarkedet. Det skal ingen tvil ligge igjen i denne sal om akkurat det.

Men vi har sagt at vi skal komme tilbake til dette når Regjeringen legger fram sin boligmelding.

Representanten Øye må ha misforstått meg til de grader – eller hun har bevisst prøvd å tolke meg feil. Når det gjelder takten i boligbyggingen i Norge, har den ligget på ca. 25 000 boliger de siste årene – 20 000–25 000. Det jeg sa, er at det foreligger en ny utredning, som viser at kanskje 17 000 boliger er nok, men det forventes bygd neste år over 20 000 boliger – takten synker noe, det ligger vel an til 23 000 i år. Det skulle altså være nok etter de nye prognosene og også etter gamle prognoser, som viser at behovet kanskje har vært 27 000 boliger pr. år. Det er meget vanskelig å si hva det eksakte antallet boliger som skal bygges i Norge, og hvert år. Men vi mener at det nå i norsk boligbyggesektor bygges et tilstrekkelig antall boliger, og vi skal føre en politikk som gjør at det også skal skje i årene som kommer.

Heikki Holmås (SV): Fremskrittspartiet viser med sitt innlegg og sine holdninger i forhold til denne saken at de har bestemt seg for i boligpolitikken å være en logrende puddel for Regjeringen. Det er to ting som gjør det. Det ene – og det viktigste – er at Fremskrittspartiet sier at det ikke er viktig å gjøre noe for de bostedsløse på to år til, og heller ikke i forhold til bostøtten. Når det gjelder disse to tingene – mennesker som er bostedsløse, og folk, som f.eks. enslige, som nå ikke er innunder bostøtteordningen og får nytte godt av de 700 kronene som Regjeringen kommer med til folk som har problemer i forhold til elektrisiteten – sier Fremskrittspartiet: Disse får ingen hjelp av oss før i år 2005. Spørsmålet mitt til Fremskrittspartiet er da: Kan det gis noen gode begrunnelser, utover det at man bare har tenkt å vente, for at man ikke har hatt lyst til å gjøre noe for de unge og vanskeligstilte fra 1998 og fram til 2005?

Torbjørn Andersen (FrP): Når det gjelder bostøtte, mener Fremskrittspartiet at det er en ordning som er ganske treffsikker. Det vi imidlertid snakker om her, er å bygge nye boliger. Da får jeg gjenta nok en gang: Fremskrittspartiet skal føre og stå for en politikk her på Stortinget som gjør at det skal finnes et tilstrekkelig antall boliger til vanskeligstilte.

Når det gjelder unge, er ikke de i utgangspunktet å betrakte som en vanskeligstilte gruppe. Unge skal i størst mulig grad kunne henvende seg til det ordinære finansmarkedet for å finansiere sine eventuelle boligbyggeplaner. Men la meg nevne en ting: Gjennom en politikk for et generelt lavere skatte- og avgifts nivå ville flere unge få råd til å betjene boliglånene sine, og dermed kunne de finansiere sin egen bolig uten en masse støttetiltak, slik det ser ut som om SV mener er nødvendig. Vi mener en generell nedsetting av skatter og avgifter vil gi folk bedre råd og bedre muligheter til å betjene sine boliglån.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er vanskeleg å skjønna kva Andersen akkurat no seier. Han har altså varsla støtte til forslaget til vedtak V. Det er bra. Det betyr at han har sagt at når det gjeld studentbustader, må vi få

fram ein plan. Eg oppfattar det slik at det ikkje då kan vera ein plan for å redusera bygginga av fleire studentbustader. Så seier han òg at når det gjeld unge, er det tiltak nok.

Mitt spørsmål går i forhold til bustadlause: Meiner Torbjørn Andersen at takten der er høg nok for å sikra dei som er aller, aller mest utsette i vårt samfunn? Eg vil ha svar frå Framstegspartiet på det. Og ei sak til, i forhold til bustøtte: Der er det jo nettopp ei utgreiing. Men det han ber om, er altså ei utgreiing som vil få fram både forholdet til størrelsen på bustader, til inntekt og til kven som skal vera omfatta. Det er spørsmål om ei forbetring gjennom ei utgreiing, men som vart gjort no i vår.

Torbjørn Andersen (FrP): Først når det gjelder studentboliger: Det tror jeg det er uhyre viktig å satse på. Det vil spesielt i Oslo og andre større byer som har universitet, føre til mindre press i det ordinære boligmarkedet.

Når det gjelder bostedsløse, som det anslagsvis skal finnes 5 000–6 000 av her i landet, er det selvfølgelig alle partiers plikt, holdt jeg på å si, å prøve å gjøre noe for dem. Her mener jeg helt klart at det er behov for en ekstraordinær politisk innsats for å prøve å bedre forholdene for dem som lever på gata og ikke har noe som helst tilbud på bolig. Dette skal Fremskrittspartiet følge opp og ta tak i når boligmeldingen kommer. Jeg regner med at det blir et tema også da. Da skal vi komme tilbake til dette, og da skal vi bevise at vi fører en meget god politikk på dette området.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Heikki Holmås (SV): Det er ikke tilfeldig at det å ha en bolig er en menneskerett. Hvis en ikke har et trygt sted å bo, har en små muligheter for å klare seg. For hvem vil ansette en som oppgir å bo på hospits, eller har adresse poste restante? Hvem har ro i hodet til å klare å skaffe seg arbeid hvis leiekontrakten for, la oss si, en far med en unge går ut neste måned?

Men selv om det er en menneskerett, er ikke dette nedfelt i lovene våre. Sosialtjenesteloven gir bare kommunene ansvar for å skaffe «midlertidig husvære», ikke for å skaffe folk en varig bolig. Resultatet ser vi. Det er at bostedsløse blir henvist til å bo på hospits, uten sosial oppfølging, med enorme inntjeningsmuligheter for kyniske spekulanter.

Men det verste er at vi sløser vekk samfunnets ressurser. Vi gir uverdige boforhold og fratar enkeltmennesker sjansen til å ta hånd om sitt eget liv, samtidig som vi sprøyter offentlige midler inn i et bunnløst hull istedenfor å investere i gode bomiljø og sosial oppfølging. Regjeringen driver ikke boligpolitikk. Regjeringen driver symptombehandling på en ikke-eksisterende boligpolitikk og øser ut fellesskapets penger uten å tenke langsiktighet. For en god boligpolitikk forutsetter at en har et mål, at en har en plan, og at en har et verktøy for å nå målet en setter. Målet må være en boligpolitikk som gir alle muligheten til å bo trygt og rimelig i en god bolig i et

godt bomiljø. Det betyr at vi ikke skal ha noe hospits. Det betyr at folk som er bostedsløse, skal få tilbud om en varig bolig. Det betyr at vi skal føre en politikk som gjør at det bygges nok boliger her i landet, og vårt anslag er 25 000 boliger. Det betyr at vi skal ha tilskudd og andre virkemidler for å skape gode bomiljø, med gode miljøløsninger, f.eks. fjernvarme og den type ting.

I tillegg skal vi ha et større ikke-kommersielt utleiemarked. For det er altså slik at i Norge utgjør det ikke-kommersielle utleiemarkedet knapt 4 pst. av det samlede boligmarkedet, og dette utleiemarkedet er bare 1/5 av det private markedet. Mens det i andre nordiske land er balanse, altså omtrent like stor andel ikke-kommersielle som kommersielle utleieboliger, ligger vi i Norge langt etter på det området. Det fører til at vi ikke har samme mulighet som i de andre nordiske landene til å holde lave utleiepriser, som gjør at folk kan skaffe seg en rimelig leiebolig i et marked der det er slik at den som trenger en bolig, er i en mye svakere markedsposisjon, rett og slett fordi det er slik at har en ikke et sted å bo, må en skaffe seg det, og da er en prisgitt dem som leier ut.

Planen må være å skaffe nok boliger. For det første er vi er nødt til å bygge 25 000 boliger i året, og vi skal ha et mål om å klare å bygge så mange. Hvis vi ser at det bygges for få, er vi nødt til å sette inn andre virkemidler og sørge for å få boligbyggingen opp. Vi kan ikke bare, slik som Torbjørn Andersen fra Fremskrittspartiet sa, overlate dette til markedet og la det svinge i takt med konjunktorene. For folk trenger bolig også i nedgangstider, kanskje spesielt da. Vi trenger å bygge flere utleieboliger og lavinnskuddsboliger. Vi har satt et mål om 5 000 pr. år til sammen når det gjelder det. Og vi trenger å bygge flere studentboliger. I tillegg: Den tredje biten her er at vi vil avskaffe bostedsløsheten. Det er altså noe vi bare er nødt til å gjøre, for hvis en ikke har et sted å bo, har en ingen sjanse til å komme på rett kjøp for resten av livet og fungere som menneske, med den trygghet man trenger for å gjøre det. For det fjerde er vi nødt til å lage en plan der en sørger for at kommunene får muligheten til å følge opp sine boligsosiale handlingsplaner. Det ble sagt fra Høyre her i sted at vi i SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet drev med en detaljregulering av kommunene. Men det vi har sagt, er at kommunene må få muligheten til å følge opp sine boligsosiale handlingsplaner, og pr. dags dato er det altså altfor lite penger i statsbudsjettet til boligtilskudd og husbanklånrammer til å klare å følge opp de planene som kommunene legger.

Så vi snakker altså om å gi mer handlefrihet til kommunene, mer lokaldemokrati. Regjeringen fører en politikk for mindre demokrati og mindre lokale muligheter til å løse problemer. Hovedproblemet er at Regjeringen ikke er villig til å sette slike politiske mål. Det går an å være uenige om størrelser og antall, avhengig av hva slags politikk en har lyst til å føre, men hovedskillelinjen går mellom dem som har lyst til å føre en boligpolitikk, og dem som ikke har lyst til å føre en boligpolitikk, der man setter konkrete mål for hva det er man ønsker å få til. Høyre, vel støttet av Fremskrittspartiet, har overlatt til markedene å oppfylle den menneskerettigheten det er å

skaffe seg en bolig. Det går ikke an å overlate til markedet å følge opp en menneskerettighet. Derfor trenger vi en plan. For boligsektoren er stor, det er en stor og viktig del av den norske økonomien. Hvis boligprisene stiger mye, slik de har gjort de siste ti årene, har det stor innvirkning på den gjennomsnittlige inflasjonen i landet. Dette er igjen noe som kan føre til at rentene stiger. Derfor er en nødt til å ha noen mål for boligsektoren, og en er nødt til å ha noen tanker om hvordan prisene skal være i boligmarkedet, og hvor mange boliger som skal bygges. I tillegg utgjør boligbyggingen en så stor andel av samlet produksjon her i landet at det går ikke an å føre en god samfunnsøkonomisk politikk og en god samfunnsplanlegging uten å ha en mening om utviklingen i boligmarkedet, slik Regjeringen og Fremskrittspartiet gjør. For det tredje: Hvis prisene stiger, faller flere folk utenfor. Hvis prisene stiger, er det flere mennesker som blir vanskeligstilte, og som vil få behov for den symptompolitikken som Regjeringen fører, nemlig å sette inn andre virkemidler for å hjelpe dem som har det vanskeligst. Men det må jo være et mål at færrest mulig skal være nødt til å henvende seg til sosialkontoret og andre steder for å få den oppfølgingen. Og vi vet at mesteparten av bostøtten i dag blir gitt via sosialkontoret og ikke over den statlige bostøtteordningen – mesteparten blir gitt via sosialkontoret. Og det er ikke en god politikk. Det å ha en bolig er en menneskerett. Slik er det.

Hvilke virkemidler er det vi da har? Virkemidler kan være slike ting som – som vi mener – å ha rett til en varig bolig og ikke bare rett til å bli henvist til et hospits. Vi må ha god kvalitet på boligene, vi må ha forenklinger – slik Regjeringen har foreslått, og som vi kommer til å vedta senere i dag – med frister på offentlig saksbehandling. Men her legger jeg merke til at det å innføre frister på offentlig saksbehandling, det kaller ikke Hans Kristian Hogsnes for detaljstyring av kommunene, selv om det er det det er. Det er klart at det er detaljstyring av kommunene! Men det er en riktig detaljstyring av kommunene. For vi mener at enkeltmennesker må ha rettigheter i forhold til å få en skikkelig saksbehandling. Og for å få bygd nok boliger er det viktig at vi har raskhet i saksbehandlingen.

Husbanken er det aller viktigste virkemidlet vi har hatt, fordi den sørger for at det er lånerammer nok til at det bygges boliger. Og vi ser altså nå i år, og vi så det i fjor, at byggenæringen sier at man har for små lånerammer via Husbanken til å få gjennomført boligprosjektene. Da kan godt Andersen fra Fremskrittspartiet si at dette er tilpasset boligmarkedet. Men det kommer jo an på hva man vil. Hvis man vil ha bygd flere boliger, har vi en husbankramme som ikke er tilpasset boligmarkedet. Det er det som er poenget. Vi vil øke Husbankens lånerammer.

I tillegg gir Husbanken tilskudd både til boligbygging av god kvalitet og til byfornyelse – selv om disse tilskuddene barberes vekk av Fremskrittspartiet og Regjeringen – og til å sørge for å bygge utleieboliger. Det er her vi gjør det store grepet: det å gi nok penger til at man får bygd utleieboliger. Det handler altså ikke om å endre store lin-

(Holmås)

jer i norsk boligpolitikk, det handler bare om å gjøre mer av noe vi vet fungerer. Hvorfor de andre ikke vil være med på det, men heller vil vente to år på å finne ut av og beslutte dette, er for meg komplett uforståelig.

Og så er det bostøtten, som er slik i dag at det er altfor få som kommer inn under den. Men skattepolitikken, som folk på en måte peker på, hva mener man om den? Skattepolitikken er avgjørende for boligpolitikken. Det ville blitt bygd flere boliger, og det ville blitt billigere å bygge boliger, hvis vi hadde hatt lavere moms, og det ville blitt lavere priser hvis vi hadde hatt høyere skatt på det å eie. Derfor er vårt mål: Vi har en plan for boligpolitikken. Det må også Regjeringen og Fremskrittspartiet skaffe seg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg er sterk tilhenger av en regionalpolitikk som trykker bosettingen i distriktene. Men samtidig er det en kjensgjerning at det er tilflytting til sentrale strøk. Det presser opp boligprisene, ikke minst i randsonen rundt Oslo. Samtidig sier disse kommunene at de ikke er særlig interessert i å legge til rette for bygging av flere boliger. Derfor foreslår Arbeiderpartiet at vi skal innføre en gulrot som premierer en ekstrainsats for boligbygging der presset er størst. Et likt tilskudd til alle kommuner, til alle boliger, gir ikke dette påtrykket for å strekke seg. Hvorfor er SV imot et slikt tilskudd til kommuner med særlig høy grad av nybygging, slik at vi kan ha en ekstrainsats for å få opp boligbyggingen der presset er størst?

Heikki Holmås (SV): Jeg er helt enig med Arbeiderpartiet. Det er veldig viktig at kommunene får en gulrot for å sørge for ekstra boligbygging. Problemet med Arbeiderpartiets forslag, og som er grunnen til at SV og Senterpartiet har sagt at dette må vi ta en litt grundigere gjennomgang på og få med i boligmeldingen, er at det også i store kommuner med stor befolkning vil være behov for stor boligbygging. Arbeiderpartiets forslag går ut på at man skal få et tilskudd på 40 000 kr ut fra en samlet andel av hvor mange innbyggere som finnes i kommunen. Det betyr altså for Oslo at man ikke ville fått en eneste krone før man hadde bygd 2 500 boliger. Dette vil være veldig bra for små kommuner som er i voldsom vekst, men også store kommuner som Oslo har behov for tilskudd til infrastruktur i den forbindelse. Derfor har vi i og for seg ment noe om dette. Vi har sagt at det er viktig å komme tilbake med en slik type tilskudd, men vi synes ikke Arbeiderpartiets måte å løse det på er bra nok.

Anita Apelthun Sæle (KrF): President, godt nytt år!

Presidenten: I like måte!

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det er sjeldan det SV vil gjera, som forbausar meg. Dei vil gjera alt mogleg, og dei har få eller ingen avgrensingar, verken av økonomisk

eller regulerande og styrande art. Men at SV i ei sak som gjeld korleis ein skal få fleire og nok bustader i Noreg, går til angrep på dei skattelettane ein har knytte til lån på huset, forbausar meg. Eg lurar på kor mange det er som kunne ha bygd i dag, dersom ein måtte betala skatt også på det ein betalar i rente. Det er vel viktigare at folk har råd til å bu, enn å hindra at nokre rike investerer i hus. Det vert jo hus til folk av det også, og prisane stig vel ikkje vesentleg av at rike byggjer meir.

Regjeringa har med sin lette på skatt på heimen sørgt for at enkjer i store hus og folk flest landet rundt kan byggja og bu utan at ein skattar heimen i sunder. Dét er altså SV bekymra for, og det undrar meg. Eg forstår det ikkje, og eg må be om ei forklaring på dette. For det må jo vera ei målsetjing at færrest mogleg går på sosialkontoret.

Heikki Holmås (SV): Nå skjønner jeg ikke helt hvor Anita Apelthun Sæle har lest at vi skal fjerne skattefradraget på lån. Men det vi mener, er to ting. Det ene er at vi må få et mer rettferdig boligbeskatningssystem. For i dag er det slik at alle undersøkelser viser at det er de med de største husene som nyter veldig, veldig godt av at man ikke har en boligtaksering som gir et rettferdig grunnlag for beskatning. Vi prøvde sammen med Arbeiderpartiet å få til en rettferdig boligbeskatning som innebar at 60 pst. av boligeierne helt ville slippe inntektsskatt på bolig, 22 pst. ville få redusert eller lik boligsatt, mens de som har de største boligene, ville få større boligbeskatning. Men dette var altså ikke Kristelig Folkeparti med på. Da kan man ikke komme her og si at den skattepolitikken som de vil føre på området, er bedre enn den politikken vi vil føre.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg skal følge opp noe av det med skatt. SV mener at høyere boligsatt gir lavere boligpriser, slik at flere får råd til å kjøpe bolig. Det sa jo Holmås, og han snakket litt om det. Men er det ikke slik at økte boligsatt vil føre til at det kan bli bygd færre og sikkert også mye mindre boliger med dårligere plass? Det gir mindre utleiemuligheter, og dette vil føre til et mindre tilbud av boliger til utleie i private hus. Jeg forstår ikke helt logikken i SVs resonnement her, og jeg vil også spørre: Hvor mye dyrere skal det bli? Hvilke boligsatt skal økes i SVs verden for at boligene skal bli billige nok, for å si det sånn?

Heikki Holmås (SV): Det er ikke noe SV mener, at det er sånn at hvis man øker skattene på det å eie bolig, vil prisene gå ned. Det er sånn det er. Det er den logikken også Fremskrittspartiet bruker for sine avgiftsletter, at da skal ting bli billigere.

Det vi mener, og det vi synes er viktig, er å si at boligprisene i dag er for høye. Vi ønsker å gjøre noe for å sørge for at det skal bli billigere å kjøpe en bolig og litt dyrere å eie en bolig. I tillegg til det mener vi at det hadde vært bedre om det var dyrere å eie en bolig, og så kunne det heller bli billigere å bygge bolig. I Sverige f.eks. vurderer de å innføre halv moms på bygging. Det kan godt

hende at det ville være en god ting å sørge for i Norge også. Men hvis man ikke samtidig gjør det dyrere å eie en bolig, vil hele den skatteletten som det ville være å redusere momsen, gå rett i lommen til entreprenører, tomteiere og rett og slett til dem som holder på å bygge. Det er en dårlig «deal». Den skatteletten burde komme folk til gode.

Presidenten: Replikkordskiftet er slutt.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Bustad er viktig. Det betyr tak over hovudet. Det betyr tryggleik og sjølvråderett over eige liv. Nordmenn eig i stor grad sin eigen heim, og det er bra. Regjeringa og Kristeleg Folkeparti er opptekne av at slik skal det vera. Men så finst det vanskelegstilte som i mindre grad evnar å byggja og bu, og unge som skal inn på bustadmarknaden for fyrste gong, har også vanskar, særleg i pressområda.

Regjeringa er oppteken av å ha ein skikkeleg gjenomgang av utfordringane innanfor bustadpolitikken, og har derfor varsla ei bustadmelding i år, i 2003, altså snart. Regjeringspartia og Framstegspartiet vil ta debatten om bustadpolitikken når vi har det grunnlaget som ei melding gjev. Ein må sjå ting i samanheng. Det betyr ikkje at Regjeringa ikkje tek utfordringane umiddelbart også. I budsjettet har Regjeringa føreslått og fått vedteke viktige bustadpolitiske forbetringar. Det måtte ei samarbeidsregjering til for å innføra strakslån, eit lån som gjer tilbodet meir fleksibelt. Det er viktig for Kristeleg Folkeparti å avskaffa stivbeinte og firkanta reglar og erstatta dei med fleksible ordningar som treffer der behovet er. Eg må seia at eg oppfattar mykje av Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet sine forslag i denne saka som detaljerte ordningar som lett vil skapa mismatch og krevja byråkrati og millimeteravgjersle, slik som arbeidarpartiordningar så ofte før har gjort. Det har vi ikkje bruk for.

Regjeringa har forbetra bustøtteordninga slik at ho også gjeld barnefamiliar i privatfinansierte hus. Inga regjering har gjort slik endring før, sjølv om det ikkje har mangla kunnskap om behov.

Regjeringa har forlenget nedbetalingstida for utleigebustader, og ikkje minst har ein auka låneramma til Husbanken. Husbanken har iallfall aldri før hatt så mykje pengar til disposisjon som dei har no.

Men det er viktigast at Regjeringa har ført ein politikk som har ført til lågare rente og forventning om ytterlegare rentereduksjon. Rentenedgangen meir enn noko gjer at folk med husplanar kan tora å setja i gang. Og når plan- og bygningsloven no får tidsfristar, kan husbygging starta utan at ein må venta vinter og vår.

Viktig er det også med forenkling av heile plan- og bygningsloven, og det kjem, det kjem, slik at gode byggeprosjekt ikkje blir fordyra og forseinka i eit ubegripleg detaljstyre.

Regjeringa har gjeve topp prioritet til vanskelegstilte på bustadmarknaden og til unge som skal etablere seg. Startlån er ei gunstig ordning for alle partar. Vanskelegstilte manglar ofte ikkje berre bustad, men også buevne, og her er det nødvendig med eit tett samarbeid mellom

relevante offentlege etatar og også med frivillige organisasjonar. Det er no i gang, og det er på tide.

Regjeringa og Stortinget har også løyvt 30 mill. kr til å styrkja oppfølgingstenesta for bustadlause i 2003. Ein vil hindra og redusera utkastingar ved å rydda opp og hjelpa, sjølv sagt.

Kristeleg Folkeparti trur at vi kan hjelpa dei som har det vanskeleg, også ved at den private marknaden fungerer. No må det sjølv sagt vera ledige tomter å få tak i, og det må vera svært gunstig å byggja og leiga ut sokkelleilegheit. I tillegg har kommunen eit ansvar for at alle innbyggjarane bur akseptabelt. Det skal den komande stortingsmeldinga gje løysingar på. Det er bl.a. derfor vi lagar ei stortingsmelding.

Eg tilrår mindretalsforslag nr. 1, som eg ventar det vert fleirtal for her i stortingssalen.

E l i s a b e t h R ø b e k k N ø r v e hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Først må jeg få skuffe eller glede representanten Apelthun Sæle med at ordningen med startlån nok ble utviklet av regjeringen Stoltenberg, men den var da mer attraktiv for kommunene enn den ordningen som faktisk nå settes i verk.

I sommer kom innstillingen fra Kristelig Folkepartis boligutvalg. Det var en god innstilling på mange punkter. Den gikk ikke så langt som Arbeiderpartiet, men hadde mange interessante elementer. Man understreket at man måtte opprettholde Husbankens oppføringslån slik som i dag. Det har Regjeringen vært veldig skeptisk til, iallfall kommunalministeren, for å si det forsiktig. Man sa at staten måtte yte et direkte tilskudd pr. nybygd bolig, slik også Arbeiderpartiet har argumentert for, en mer målrettet form. Man sa man måtte styrke bostøtten, slik Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet foreslår i dagens innstilling. Man ville styrke botilskuddet til ungdom, slik Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV foreslår i dagens innstilling.

Det naturlige spørsmål er: Hvorfor går ikke Kristelig Folkeparti sammen med Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet om å gjennomføre tiltak som Kristelig Folkepartis eget boligutvalg faktisk har foreslått?

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det gler meg at også representanten Schjøtt-Pedersen synes at noko som Kristeleg Folkeparti har laga, er godt og bra. Her får ein nokre av dei prinsipielle tilnærmingane som Kristeleg Folkeparti har til bustadpolitikken, og som vi saman, i den regjeringa som er ei samarbeidsregjering, vil slåst for. Det er noko av poenget, at vi sit i ei regjering der tre parti skal verta einige om ein felles bustadpolitikk. Så har Kristeleg Folkeparti sagt noko om kva vi prioriterer, og noko av det er allereie gjort i dette budsjettet. Bustadpolitikken dreier seg faktisk om budsjett. Arbeidarpartiet har

hatt forslag og nokre gode tankar om bustadpolitikken, men dei har ikkje gjennomført det før det er gjennomført i budsjettet. Eg vil peika på at sjølv i det året då ein fremma dei no debatterte forslaga, altså i fjor, var det underfinansiert i Arbeidarpartiet sitt eige budsjettalternativ.

Vi ynskjer å gjennomføra mange gode tiltak, og nokre av dei er vi allereie i gang med, meir vil koma seinare. Så vil vi finna dei gunstigaste ordningane som vi i dei tre partia kan verta einige om saman. Eg trur det vert veldig bra for dei som skal ha ein bustad.

Karin Andersen (SV): Kristelig Folkeparti liker å omtale seg sjøl som hjemmets og familiens parti. Den viktigste rammen rundt familien er det stedet der man bor. Hvis man ikke har det, kan man ikke ta vare på seg sjøl. Man kan ikke beholde en jobb. Helsetjenester blir forholdsvis bortkastet. Og hvis man har barn, er det katastrofalt. Og slik er det faktisk i Norge i dag for veldig mange.

Av de siste fem årene har Kristelig Folkeparti sittet i regjering i omtrent fire år. På den tida har det ikke blitt færre bostedsløse. Det er fremdeles folk som bor på gata. Det er fremdeles barnefamilier som bor på hospits. Det er fremdeles familier som lever med en konstant skrekk og ikke kan forklare for barna sine hvor de skal bo til neste uke. Hvordan er det mulig for Kristelig Folkeparti å ha topprioritet på noe som ikke blir gjort på fire år?

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det stemmer at Kristelig Folkeparti ynskjer å arbeida for at familien og heimen får gode vilkår. Eg vil streka under og gjera representanten frå SV merksam på at det bur langt frå så mange barn på hospits i dag som det gjorde for fem år sidan. Så her er det faktisk gjort noko. Her jobbar ein.

Eg vil ikkje ta frå noko parti i dette storting ynsket om å redusera den uverdige situasjonen som er når barnefamilier ikkje har ein bustad. Det trur eg faktisk dei fleste vil ha gjort noko med.

Så er det slik at Regjeringa har gjeve topprioritet til vanskelegstilte på bustadmarknaden. Startlån og dei generelle tiltaka er svært viktige. Det er viktig med den generelle ordninga, fordi det vil seia at mange klarer seg sjølve. Men det er, som eg sa i mitt innlegg, nødvendig med tettare samarbeid mellom relevante offentlege etatar og med frivillige organisasjonar for å skaffa huslause hus. Dette har kome i gang, rett nok i fjor, men no vert det sett fortgang i det, og eg trur at det vil få effekt akkurat for dei gruppene som vi er ute etter å hjelpe.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Kristeleg Folkeparti hadde eit eige bustadpolitisk utval. Det dei la fram i sommar, gav grunn til optimisme i forhold til ein styrkt innsats på fleire felt. Eit av dei spørsmåla som vart belyst, var Husbanken si rolle. Dei streka under i si innstilling følgjande:

«Selv om rentesubsidiene er nærmest borte oppgis lånebetingelsene til å være viktigste grunn til å velge Husbanken som finansieringskilde. Det synes også å

være klart at Husbanken spiller en betydelig rolle som «distriktsbank».»

Vi kan konstatere at Kristeleg Folkeparti i regjering ikkje følgjer opp den viktige rolla som Husbanken har hatt.

Så har Kristeleg Folkeparti fått gjennomslag for eitt punkt, nemleg at husbankfinansiering ikkje lenger skal vera grunnlag når det gjeld bustønad. Men utover det er det ikkje spor av det som Kristeleg Folkeparti har kome med, så langt i det som Regjeringa fører av bustadpolitikk. Høgre veit kva dei vil. Eg skjønner ikkje at Kristeleg Folkeparti hadde bruk for eit eige dokument for å visa at dei blir overkjørte og på dette feltet.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Eg synest representanten frå Senterpartiet skal bevare sin optimisme. Det kjem snart ei stortingsmelding, og då kan optimismen slå ut i full blom dersom ein les ho nøye og er positivt og optimistisk innstilt i utgangspunktet.

Eg skal ikkje underslå at det har vore divergerande syn når det gjeld Husbanken si rolle, både innan Kristeleg Folkeparti og innan Regjeringa. Det som står i vårt bustadpolitiske manifest, står der, og det som er viktig for oss, er at vi har ei prioritering også innafor Husbanken. Unge i etableringsfasen står høgt oppe. Det gjer også vanskelegstilte, og så står distrikta der. Eg trur at vi med dei auka lånerammene vi har hatt i Husbanken, og dei auka lånerammene som vi skal få i Husbanken, skal klara å ta vare på alle dei tre områda.

Så påstår altså representanten frå Senterpartiet at det ikkje finst spor av Kristeleg Folkeparti sin politikk i budsjettet som er vedteke, og i det som er gjort innafor bustadpolitikken. I alle dei åra eg har vore på Stortinget, har eg vore med og kjempa for at bustøtta skal forbetrast og aukast. Og sanneleg er det verkeleg spor av det i dette budsjettet!

Presidenten: Replikskordskiftet er slutt.

Trine Skei Grande (V): Å ha et sted å bo er en grunnleggende rett, og Venstre har lang tradisjon for engasjement på dette området både når det gjelder bygging av boliger, redusert skattlegging av bolig og våre kampanjer for trygghet for hus og hjem.

Vi vil også ha en offensiv politikk for å sikre boliger til ungdom og andre som skal etablere seg i boligmarkedet. Derfor vil vi at Husbanken skal rendyrkes som førstehjemsbank for dem som skal ha støtte til bolig for første gang, eller som har spesielle behov.

Venstre har som utgangspunkt at de beste forslagene innen boligpolitikken, spesielt for etablerere og svakerestilte, utøves mest på det kommunale plan. Vi vil at det skal gis rimelige kommunale etableringslån, bygges flere utleieboliger i storbyene og tilbys rimelige gjennomgangsboliger til vanskeligstilte. Det offentlige har et spesielt ansvar for å stille kommunale og statlige tomter til rådighet for sosial boligbygging og studentboliger. Her bør lokale myndigheter utvikle modeller, slik at vi kan nå målene bredere, og ikke slik som Arbeiderpartiet har job-

bet opp gjennom tidene, hvor de har fått gode ideer om dyre, små prosjekter som bare hjelper noen og stenger mange utenfor, og som hjelper dem som de hjelper, på en måte som gjør at man føler at man har vunnet i lotto.

Det er grunn til å understreke de felles mål som ligger til grunn i denne saken. Den viktigste forskjellen i saken er egentlig om partiene sitter i regjering eller om de sitter i opposisjon. Jeg forstår opposisjonspartiernes behov for å markere seg, og jeg har sympati for intensjonene, men på dette området trenger man gode, utredede løsninger og større kommunal frihet for å drive en effektiv boligpolitikk. Derfor slutter jeg meg til merknadene som våre samarbeidspartier, Kristelig Folkeparti og Høyre, har i saken.

Regjeringa fører en offensiv boligpolitikk, bl.a. som et sentralt element i fattigdomsplanen og flere tiltak i årets statsbudsjett. Og vi deltar i arbeidet med den boligmeldingen som er bebudet senere i år.

Det er forståelig at opposisjonspartiene vil legge fram ulike hastesaker i Stortinget for å vise politisk handlekraft, men det er også sjølsagt at enhver regjering, uansett partier, vil måtte sørge for en forsvarlig og grundig saksbehandling der ting blir sett i sammenheng. Det kan bli dårlig politikk og dårlige resultater av hastverk. Derfor er Venstre glad for at det blir flertall for å avvise forslaget fra Arbeiderpartiet nå, og at saken kommer med større tyngde i Regjeringas melding. Jeg har for øvrig merket meg at også Arbeiderpartiets støttepartier, Senterpartiet og SV, mener at en del av forslagene trenger mer utredning.

At Arbeiderpartiet såpass kort tid etter å ha sittet i regjering fremmer et så omfattende forslag, er vel også en innrømmelse av at partiet ikke gjorde så veldig mye da det hadde sjansen til det, slik det nå ser seg i stand til å gjøre som opposisjonsparti. Hadde regjeringen Stoltenberg fortsatt, ville vel framdriften i saken etter alt å dømme ha vært den samme som den Samarbeidsregjeringen nå har.

Boligpolitikken føres i stor grad også på lokalt og regionalt forvaltningsnivå. Venstre bidrar aktivt til dette, bl.a. gjennom byrådssamarbeidet i Oslo. Det er i hovedstaden de behov denne debatten dreier seg om, er sterkest, og der behovene for tiltak er størst. Byrådet la nylig fram en plan for 10 000 rimelige utleieboliger for ungdom. I budsjettet for 2003 er det bevilget 233 mill. kr for et krafttak for rehabilitering av den kommunale boligmassen. Dette er bare to av en rekke eksempler på en offensiv boligpolitikk i landets hovedstad. På dette området er det også mange spennende boligprosjekt drevet av byens borgere, slik som AktBo, og kommunale, slik som UNGBO. Boligpolitikk er også politikk for dem som ikke vil eie bolig, for dem som bare vil ha bolig en del av året, og for dem som trenger hjelp til å bo. Boligpolitikken er en sammensatt politikk av boliglån, boligslett, leieboliger og boligsparing. Det er utleieboliger, og det er hospits. Men det er også familiepolitikk. Kanskje må vi nå slutte å bygge boliger til idealet vårt, som er en familie på 3,7, når vi vet at familiestrukturen har endret seg.

Venstre tror Regjeringas boligmelding i sterkere grad enn dagens forslag vil føre til en god og gjennomtenkt boligpolitikk som tar opp alle aspekter ved retten til et sted å bo. Med all respekt, et av de tiltakene som fører til at det er lettere å få seg en bolig, er kanskje det at denne salen klarte å vedta et budsjett der vi faktisk fikk renten ned.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Det er rundt 6 000 mennesker i Norge som ikke har noe sted å bo. Mer enn 10 000 har dårligere standard enn det som regnes som akseptabelt. Over 200 000 får hjelp fra stat eller kommune for å klare bokostnadene. Mange flere sliter tungt for å klare kostnadene med en god bolig.

Kort sagt: Selv om boligpolitikken i Norge i all hovedsak har vært vellykket, slik at de fleste av oss bor i en god og til dels svært god bolig, og de fleste selv eier sin egen bolig, så er det fortsatt et stykke igjen til vi når målet om at alle skal kunne disponere en god bolig i et godt bomiljø.

Boligen er et grunnleggende behov. Sammen med arbeid, utdanning, helsetjeneste og omsorg er boligen en hjørnestein i velferdssamfunnet. Derfor er det alvorlig at mange unge familier har problemer med å finne en bolig til en pris som de er i stand til å betale. Og enda mer alvorlig er det at enkelte i det hele tatt ikke har tilgang til en god bolig. Derfor foreslår Arbeiderpartiet et bredt sett av tiltak for å bedre situasjonen for ungdom og for økonomisk vanskeligstilte.

Regjeringen Stoltenberg satte i verk en rekke viktige tiltak. Husbankens lånerammer ble økt kraftig slik at byggingen av nye boliger tok seg opp. Betydelig flere fikk hjelp gjennom etableringslån. Boligitilskuddet ble kraftig økt. Det ble lagt opp til reformer for å få en raske byggesaksbehandling.

Nå må vi videre. Vi kan ikke vente i ett år på å drøfte nødvendige tiltak, slik Regjeringen legger opp til. Derfor foreslår Arbeiderpartiet tre hovedgrep for å sikre alle en god bolig:

- Vi må bygge flere boliger.
- Vi må bygge billige utleieboliger til ungdom.
- Vi må gjøre boligene billigere for dem som har dårlig økonomi.

Det aller viktigste for å hindre prisgalopp på boliger er at det må bygges mer. Regjeringen gjør en alvorlig feil når de vil svekke Husbanken som redskap for å få bygd flere boliger. Er det for få boliger, vil noen by opp prisen for å sikre bolig til seg og sine. De som rammes, er de som ikke kan følge med på priskarusellen – ungdom og økonomisk vanskeligstilte. Derfor må det bygges mer, ikke mindre.

Lån i Husbanken er et av de viktigste tiltak for å holde oppe nybyggingen. Derfor vil Arbeiderpartiet gi flere mulighet til å få «billige» lån i Husbanken. Det koster ikke statskassen en eneste krone, men nybyggerne får nytte godt av at staten kan låne penger til lavere rente enn de selv kan gjøre hver for seg.

Men økt nybygging krever også andre tiltak. Kommunene må få fram flere boligtomter. Derfor foreslår vi et

eget statlig tilskudd til kommuner hvor det bygges spesielt mye. Og vi foreslår at kommunene skal få billige lån til kjøp av tomter.

Men kommunene må også behandle byggesakene raskere. Vi må frita flere saker for omfattende behandling i kommunen. Vi må sette stramme tidsfrister for behandling av saker. Og hvis fristen ikke holdes, må kommunens gebyrer reduseres eller falle helt bort.

Det andre hovedgrepet er at vi må bygge billige utleieboliger for ungdom. Et av hovedproblemene i boligmarkedet er jo at unge mennesker ikke finner bolig til en pris de kan klare.

Arbeiderpartiet vil bygge billige utleieboliger for ungdom. For at boligene skal bli billige, vil vi at staten skal gi et tilskudd på 30 pst. av kostnadene ved kjøp eller bygging. På den måten fjerner vi også en vesentlig del av forskjellsbehandlingen mellom statens hjelp til dem som eier bolig i forhold til dem som leier bolig. Koster boligen 600 000 kr, gir staten 180 000 kr i tilskudd. Resten gis som «billig» lån i Husbanken som betales tilbake over 50 år.

Men da må vi også stille noen krav. Husleien skal baseres på kostnaden ved å drive boligen. Det skal ikke kunne tas ut fortjeneste. Og de som bygger, må forplikte seg til å drive på dette grunnlaget i 20 år.

Vi vil i tillegg at borettslagene skal ha mulighet til å tilby boliger med lave innskudd på om lag 10 pst. av kostnadene ved kjøp eller bygging. Staten skal gi 15 pst. tilskudd til slike lavinnskuddsboliger, og resten skal gis som lån i Husbanken.

Samtidig vil vi gjøre det lettere for ungdom å etablere seg i bolig som de eier selv. Derfor vil Arbeiderpartiet at ordningen med startlån skal utvikles i retning av at det kan gis til alle som ønsker å etablere seg i eid bolig.

Det var Stoltenberg-regjeringen som tok initiativet til å få en ordning med startlån. Bondevik-regjeringen har dessverre svekket denne ordningen vesentlig ved å stille krav om at kommunene må ta det meste av risikoen. Da vil kommunene ikke gi slike lån. Derfor vil vi at stat og kommune skal dele risikoen fra første krone. Da tør også kommunene å gi lån til dem som trenger det mest.

Det tredje hovedgrepet er at vi må gjøre boligene billigere for dem som har dårlig økonomi. Derfor vil Arbeiderpartiet styrke bostøtten vesentlig.

En enslig forsørger med en inntekt på over 143 600 kr har ikke rett til bostøtte. En familie med to voksne og et barn med en inntekt på over 157 300 kr har ikke rett til bostøtte. Inntekten regnes da å være for høy!

Barnefamiliene er den gruppen som i dag får klart svakest hjelp gjennom bostøtten. Derfor vil vi særskilt styrke bostøtten for barnefamiliene ved å øke denne inntektsgrensen med hele 50 000 kr. Det er et av de mest målrettede tiltak for vanskeligstilte som er foreslått så langt. Derfor har også Arbeiderpartiet foreslått en kraftig styrking allerede i budsjettet for 2003. Regjeringen vil vente og utrede.

Utleieboliger er viktig også for dem som har dårlig økonomi. Men her vil Arbeiderpartiet gjøre to viktige skiller i forhold til utleieboliger for ungdom. Vi mener at

utleieboliger for ungdom med begrenset botid, kan være ned til 25 m² pr. bolig. Det må ikke gjelde utleieboliger for personer som skal bo der varig. Da må Husbankens minstenormer gjelde. Det vil i praksis si at boligen må være minst 50 m². Vårt svar til dem med varig svak økonomi skal ikke være at de skal bo trangt.

Samtidig mener vi at staten skal kunne gi opptil 60 pst. tilskudd til slike boliger.

For dem som har særskilte problemer, er mangel på evne til å bo ofte et problem i tillegg til mangel på evne til å betale. Det gjelder ikke minst dem som har rusproblemer. Vi vil derfor utvikle ordninger som gir kommuner og frivillige organisasjoner mulighet til å få dekket deler av kostnadene ved den sosiale oppfølgingen av beboeren.

Arbeiderpartiet vil ha slutt på bruk av hospits. Dette er et dårlig botilbud. Og det er et dyrt tilbud. Ved å utvikle gode botilbud ved bruk av statlige boligtilskudd og bostøtte, vil kommunene også kunne spare betydelige beløp som heller bør settes inn for å gi beboerne en sosial oppfølging og et mer meningsfylt sosialt liv.

De forslag Arbeiderpartiet har lagt fram i Stortinget, vil føre oss nærmere målet om at alle skal kunne disponere en god bolig i et godt bomiljø. Det er en konkret plan, ikke bare prat. Det er en oppfølging av det arbeidet Stoltenberg-regjeringen satte i gang. Det er en realistisk plan, hvor vi vil bruke 1,6 milliarder kr, trappet opp over fire år. Det er fullt mulig hvis man mener at det er viktig å styrke boligpolitikken. Jeg er derfor glad for den brede støtten disse forslagene har fått fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Desto mer skuffende er det at Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet igjen viker unna. Og igjen ser vi hvor skillelinjene går i politikken. Heller ikke her blir vi forundret over at Høyre og Fremskrittspartiet sier nei til tiltak som vil gjøre hverdagen bedre for ungdom og økonomisk vanskeligstilte. Men vi slutter ikke å forundre oss over de valg som Kristelig Folkeparti gjør.

Statsråd Erna Solberg: Foregående talers innlegg om fortrefeligheten ved Stoltenberg-regjeringen gjør at jeg også har lyst til å rose Stoltenberg-regjeringen. Jeg har lyst til å gi ros for brev sendt til Stortinget etter at Stortingets flertall vedtok at man skulle ha en opptrappingsplan med statlig finansiering for bygging av billige utleieboliger, studentboliger og lavinnskuddsboliger for førstegangsetablerere i statsbudsjettet for 2002, våren 2001. Da skrev Stoltenberg-regjeringen, i brev 10. september 2001, følgende til Stortinget,:

«Regjeringen viser til at det i statsbudsjettet for 2001 er en markant satsing på utleieboliger og andre boligløsninger for unge og vanskeligstilte. Regjeringen vil i statsbudsjettet for 2002 følge opp denne satsingen. Boligtiltak må imidlertid ses i sammenheng og kommunene må i tråd med rollefordelingen i boligpolitikken og det kommunale selvstyret, selv få velge de lokale løsningene på etableringsproblemer i sin kommune. Regjeringen vil derfor ikke tilrå en særskilt opptrappingsplan for flere utleieboliger og lavinnskudds-

boliger. Når det gjelder studentboliger vises det til Handlingsplanen for flere studentboliger som Regjeringen har lagt fram.»

Jeg synes i og for seg det var klokt av Stoltenberg-regjeringen å si det. For det første fordi det viktigste møtepunktet for hva man vil, og hvilke endringer man skal ha i boligpolitikken, har man hver gang man behandler et budsjett. Da Arbeiderpartiets alternative budsjett ble fremlagt sist høst og de hadde sin første anledning til å følge opp sitt eget boligbehandlingsprogram, klarte de ikke å følge det opp med de midlene de selv hadde lagt inn. Det var ikke, som jeg tidligere har hørt representanten Schjøtt-Pedersen si, fordi det teknisk ikke var mulig. Jeg kan garantere på vegne av et meget effektivt byråkrati i Husbanken og på andre områder, at de hadde klart å bruke pengene hvis man hadde fremskaffet dem, for å si det slik.

Grunnen til at jeg sier dette, er at jeg tror det er viktig å være klar over at mesteparten av det som blir sagt i debatten vi har i dag om enkelte punkt og om enkelte områder, kan vi være enige om. Det er også derfor Regjeringen har gjennomført, enten i budsjettet eller på andre måter, flere av de tiltakene som var foreslått i den opprinnelige planen. Men først og fremst dreier dette seg om det tidspunktet hvor vi skal saldere og putte penger inn. Da må dette sees i sammenheng med alt det andre. Derfor er det ikke slik at det er helt forferdelig hvis noen i denne sal ikke støtter forslagene i dag. Det kan rett og slett være at man tenker gjennom dette, og at man må vurdere dette mot andre tiltak, også tiltak rettet mot vanskeligstilte grupper, som en del av en helhet i et statsbudsjett.

Denne regjeringen har gjort mer for noen av de mest vanskeligstilte, i form av utvidelse av bostøtteordningen, enn noen annen regjering har gjort de siste femseks årene. Den har gjort det ved å øke bostøtten med nærmere 180 mill. kr, som ordinær økning i dette budsjettet. Vi har gjort det ved å prisjustere bostøtten for de absolutt fleste. Og vi har gjort det ved å fjerne finansieringskravet for barnefamilier ved kjøp av bolig. Dette var et viktig skritt i retning av en bedre bostøtteordning for de mest vanskeligstilte. Vi har ikke gjort det slik som det var lagt opp til i statsbudsjettet for i fjor, hvor vi alle, da vi leste statsbudsjettet, trodde bostøtteordningen var økt. Men så var den ikke det i 2001 fordi man hadde lagt inn nye endringer i regelverket. Det skulle finansieres ved at alle andre bostøttmottakere skulle være med på å finansiere det. Derfor er det ikke slik at vi bare kan se på markeringene, vi må også se på hvordan vi finansierer dem.

Det er mange tiltak i den listen som jeg har, som er gode tiltak, og som er tiltak vi kommer til å gå gjennom og utrede grundig. Det er tiltak her som vi, som sagt, allerede har begynt på, og det er noen tiltak vi kommer til å gjennomføre før enn det som er foreslått. Fordi vi har fått et teknisk bedre system for å gjennomføre utbetaling av bostøtten i Norge, vil vi nå for annen termin 2003, altså fra 1. mai i år, innføre månedlige utbetalinger. Det lå inne i fjorårets budsjettopplegg. Regjeringen vår tok dette ut fordi det da kostet 12 mill. kr. Jeg har ikke noe øns-

ke om å bruke 12 mill. kr på byråkrati og på å subsidiere norsk postverk. Men vi har altså funnet frem til billigere måter å gjennomføre utbetalingene på, og vi har fått prisen betydelig ned. Hvis gjennomføringen står i forhold til den prisen vi har fått, vil vi gjennomføre det som et godt og fornuftig tiltak.

I tillegg kommer vi til å endre på enkelte andre ting i forhold til bostøtten i det tildelingsbrevet som går ut. Vi vil også foreslå å fjerne kvadratmetergrensen for kommunalt eide utleieboliger i de fire største byene. Det er ikke særlig kostnadskrevende, og vi har rammer for at vi kan klare å få det til innenfor det området vi har. Det vil være et spesielt tiltak rettet mot de bostedsløse, hvor vi ikke alltid finner gode nok pakker i kombinasjonen mellom sosiale hjelpetiltak og bostøtte/bolig innenfor en størrelse som passer til de mest sårbare i vårt samfunn. Vi jobber fortsatt aktivt med å ha høyest prioritet på bostedsløshetsspørsmålet. Det er ikke slik som Heikki Holmås sier i denne salen, at ingen ting er gjort siden 1998. Det er gjort noe fra alle de regjeringene som har sittet, når det gjelder å bedre boligtiltakene fra 1998 til i dag. Men det vi bad om i Stortinget for fire år siden, var en helhetlig gjennomgang av hvordan vi skulle få boligpolitikken til å fungere. Og det vi skal fremme til høsten, er en boligmelding med en helhetlig gjennomgang. Ikke minst vil et tema som ikke har vært berørt i denne debatten i det hele tatt, nemlig hele tilbudssiden når det gjelder kostnadssiden, også bli berørt. For det ser ut som at et av de virkelig store problemene vi har, er produktivitetsutviklingen i byggebransjen – den høynede kostnaden. Det er ikke bare priser som går opp i dette samfunnet fordi det er mangel på tilbud. Prisene går også opp fordi vi produserer særlig dyrt, og vi har en mindre produktivitetsutvikling i denne sektoren enn i andre sektorer. Jeg har derfor ikke lyst til å gå inn og argumentere mot eller for enkelte deler av dette forslaget. Jeg har lyst til å konstatere at når det er et bredt flertall i Stortinget som faktisk synes at det er viktig å gjøre mer på boligområdet, så er det positivt, for vi har behov for å gjøre mer på boligområdet. Men vi har behov for å gjøre det slik at vi vet at vi gjør det som er riktig.

La meg f.eks. bruke det eksempelet som også representanten Gitmark nevnte, nemlig bostøtteordningen. Rundt juletid, i 1976/1977, slo vi sammen de to ordningene vi hadde tidligere, én i Sosialdepartementet og én i Kommunaldepartementet, knyttet til bostøtte for pensjonister og andre vanskeligstilte. Vi laget én ordning. Høyre stemte mot. Vi så på det som noe problematisk fordi utredningen og bakgrunnen for å fatte vedtaket var for dårlig når det gjaldt å vite hvilke styringsgrep vi hadde etterpå. At det nå er et forslag om å dele ordningen opp igjen, synes jeg kan være interessant. Det er ikke sikkert at de retningene for oppdeling av bostøtten som her er foreslått i ett av de forslagene som da ikke får flertall, ser det ut til, er den riktige måten å gjøre det på. Men vi skal legge frem et grunnlag for å fatte beslutninger ut fra de ulike delene som påvirkes her, nemlig bl.a. boligforhold, men også selvfølgelig at arbeidslinjen bør slå igjennom på alle deler av vår sosial- og boligpolitikk. Vi må ikke

lage terskler i vårt samfunn slik at ikke folk kan delta i yrkesaktivt arbeid, eller at det ikke lønner seg å bli litt mer arbeidsaktiv. Men jeg har lyst til å minne om at slike omstillinger har tatt lang tid. Det var først i budsjettet for 2002 overgangsordningen fra den forrige sammenslåingen ble nulltet ut. Vi har altså i fire år hatt spesialregler for å tilpasse denne overgangsordningen. Det er en grunn til at ting av og til tar litt tid. Det er heller ingen grunn til at man må vente i to år til for å få bedre tiltak på boligområdet, til tross for at boligmeldingen først kommer til høsten. Det er helt opp til enkeltrepresentanter eller til Regjeringen å fremme forslag som man har økonomisk ramme for i budsjettbehandlingene, på den samme måten som regjeringer har gjort det hvert eneste år. Det er hvert eneste år gjort endringer i boligtiltakene når et flertall på Stortinget har bedt om å få se boligpolitikken i en sammenheng. Men det er sannsynligvis ikke mulig å bruke så mye penger på kort tid som det Dokument nr. 8-forslaget her legger opp til. Det ville være uforenlig etter Regjeringens mening med det å holde et stramt budsjett. Det viser også de prioriteringer vi har gjort.

La meg så si noe om bostedsløshetsbiten. Ved siden av det som har vært gjort tidligere år når det gjelder å prioritere de bostedsløse, så har Regjeringen lagt økt styrke på at hvis vi skal få til gode tiltak på området bostedsløshet, som bl.a. dreier seg om å flytte folk fra hospits – for de som i dag bor på hospits, er i dag definert som bostedsløse – over til mer permanent bolig, trengs det mer enn bare et boligtilbud. Det trengs et sosialt hjelpetilbud ved siden av det. Det er bl.a. en av de tingene som ligger i Sosialdepartementets budsjett for inneværende år for å styrke den siden i kommunene som er knyttet til å gi et bedre boligtilbud for de vanskeligstilte. Det er altså ikke slik at vi ikke gjør noe. Vi gjør mye, spesielt for dem som er mest vanskeligstilt. Og jeg er i og for seg glad for at denne debatten igjen har vist at det er der vi bør ha hovedkonsentrasjonen. Så kan vi sikkert være uenige om enkeltbiter, om hvor mye vi hvert år skal øke innsatsen på dette området. Men jeg har lyst til å minne om det som Trine Skei Grande sa til slutt i sitt innlegg, at kanskje en av de viktigste tingene vi gjør for å sørge for at flest mulig klarer seg selv, er å holde en lav rente og et stramt budsjett, og ikke minst at vi holder stabilitet rundt boligpolitikken, slik at ikke folk når de skal kjøpe sin bolig, frykter for at rammebetingelsene vil være totalt endret neste år.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Signe Øye (A): Jeg vil bemerke til det statsråden sa om at Arbeiderpartiet ikke klarer å bevilge penger til de tiltakene de selv har fremmet: Innenfor budsjettets ramme i boligpolitikken klarte vi med et like stramt budsjett, og kanskje enda strammere, å bevilge vesentlige midler til de tiltakene som vi nå foreslår.

Et annet punkt er Husbanken. I 2002 gikk Husbanken tom for midler på ettersommeren, og søknadene ble skjøvet over til neste år. Det vises nå på igangsettingen av nye boliger, som for Oslo og Akershus har gått ned med

30 pst. Mitt spørsmål er: Er statsråden fornøyd med denne utviklingen, og mener statsråden at bevilgningen på 1,5 milliarder kr i økning er nok når den økte bevilgningen skal gå til barnehageutbygging, og 500 mill. kr skal gå til bygging av boliger i Syden?

Statsråd Erna Solberg: Det er veldig mange usikkerhetstegn i det norske boligmarkedet for øyeblikket, og ikke minst påvirker norsk økonomi boligbyggingen. Noe av det vi ser mest av alt når det gjelder etterspørsel av bygging av boliger, er de voldsomme geografiske forskjeller. Det henger veldig klart sammen med utviklingen i arbeidsledigheten, sikkerheten knyttet til jobbene til folk og dermed også folks tro på og vilje til å kunne kjøpe og investere. Det er riktig at det har vært et fall i boligbyggingen i 2002 i forhold til i 2001, men det er fortsatt et høyt nivå på boligbyggingen i forhold til nivået i tidligere år. Forutsatt at vi ikke får vesentlige forverringer i andre deler av norsk økonomi, tror jeg at vi fortsatt vil klare å opprettholde en høy boligbygging.

Men det er én sannhet knyttet til en del av de boligprosjektene som har vært startet og blitt kansellert: Det har aldri vært søkt om finansiering av disse. Folk er rett og slett nøkterne, og de tør ikke satse. Man har faktisk en mye lavere temperatur – ikke minst i pressområdene – i boligmarkedet, noe som også kommer til å slå ut i byggetallene fremover.

Heikki Holmås (SV): Det er én ting jeg reagerer litt på. Det er at statsråden argumenterer pragmatisk når hun sier at Regjeringen har foreslått endringer, for det og det kunne man gjøre. Men når vi kommer med våre forslag, som vi mener er viktige, så er det hele vi får fra Regjeringen, et prinsipielt og formalistisk svar om at dette vil de ikke gjøre, for det vil de vente med til boligmeldingen kommer.

Dette viser jo at det er en manglende vilje til å gripe fatt i et par av de viktige tingene som vi tar opp. Det er to ting som flertallet i komiteen, men dessverre ikke – for tiden – flertallet i Stortinget, har tatt opp. Det ene går på bostøtte, og det andre går på bostedsløse. Det kan ikke være noen tvil om at det som er viktig, er å få fastsatt noen mål. Det som er skjult for hele verden, er hva slags ambisjoner Regjeringen har, bortsett fra å prioritere de bostedsløse. Hva vil Regjeringen? Vil den kvitte seg med de bostedsløse? Det er den type spørsmål vi prøver å få svar på, og få nedfelt i en plan, slik at vi kan komme tilbake igjen og få gjort noe med det.

Statsråd Erna Solberg: Hvis det for å få fjernet bostedsløshet bare står på en viljeserklæring i denne sal, skal det ikke stå på denne regjeringens eller denne statsrådens viljeserklæring om at vi ønsker å avskaffe bostedsløshet i Norge.

Men vi må se sammenhengen i virkemidlene for å få det til. Vi trenger å evaluere arbeidet med å skaffe gode programmer for å avhjelpe bostedsløshet, som har pågått i tre år nå. Det siste, viktige byggesteget begynte 1. januar, med penger over Sosialdepartementets budsjett

til de ekstra tiltakene som skal til. Vi vet at det er en stor gruppe av de bostedsløse som ikke bare har et boligproblem, men som også har et bopproblem og et boevneproblem, og at de derfor trenger et støtteapparat rundt seg. Det som er problemet for svært mange av dem som blir henvist til hospits i dag, er at de ikke klarer å holde på den boligen de har fått. Mange av dem har gjentatte ganger fått tildelt kommunal bolig, men tilbudet rundt dem har ikke vært godt nok.

Det som er problemet, er at vi later som om vi kan diskutere boligtiltak som koster masse penger den ene dagen, og vedta et budsjett om noe annet den andre. Vi er nødt til å se dette i sammenheng dersom vi skal lage handlingsplaner.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Som ordfører for saka var det viktig for meg å plukka ut nokre forslag for å gi Regjeringa den tida og den handlefridomen som ho skal ha, til å syta for ein samanheng mellom forslaga til budsjett og oppfølginga elles. Dei to forslaga som er plukka ut, som altså gjeld dei bustadlause, og som gjeld ein gjennomgang av bustøtta, er nettopp mynta på at statsråden skulle få moglegheit til å prioritera to område som dei fleste av oss meiner er svært viktige. Eg er overraska over at ho her prøver å forklara det vekk som om vi ikkje ser samanhengen mellom gjennomgang og budsjett.

Så vil eg be om ein kommentar i høve til det startlånet som Regjeringa no har innført. Fleirtalet i komiteen har her føreslått ei anna innretning. Det er dessverre i seinaste laget i høve til det som Regjeringa no har føreslått. Men får statsråden no dei same signala som vi, om at mange kommunar dessverre seier nei til Regjeringa sitt forslag av økonomiske grunnar?

Statsråd Erna Solberg: Vi kommer til å gjennomgå hele bostøtten i forbindelse med boligmeldingen som kommer til høsten, og vi kommer til å gjennomgå bostedsløshetsproblematikken. Den er faktisk også et tema i fattigdomsmeldingen, som Stortinget har fått til behandling, og der er det altså nevnt konkrete tiltak.

Men vi er nødt til å følge opp og se på hvordan de tiltakene som ikke bare denne regjeringen, men også tidligere regjeringer har gjennomført, har virket på bostedsløshetsproblematikken. Vi har tenkt å snu og vende på hele bostøtten, men vi er også nødt til å se den i sammenheng med f.eks. boligtilskudd. De boligsosiale handlingsprogrammene i kommunene er faktisk en viktig del av det å få flyttet mennesker med varige bop problemer fra leiemarkedet og inn i en eierbolig, der man altså kan få en kombinasjon av både bostøtte og boligtilskudd, slik at man vet hva man har fremover, og får en stabil situasjon. Det vil også være til hjelp for en del av de bostedsløse. Derfor er det viktig å se sammenhengen mellom de ulike tiltakene. Jeg ser ikke noen verdi i å komme med en full gjennomgang av bostedsløshetsproblematikken uavhengig av det.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Statsråden viser til at Arbeiderpartiet ikke har fulgt opp sine forslag i sitt budsjett. Det er feil. Jeg må få lov til å minne om at Arbeiderpartiet har foreslått å øke utlånsrammen i Husbanken med 3 milliarder kr fra 2002 til 2003. Vi har også foreslått å øke bevilgningene til boligtiltak med nær 300 mill. kr fra 2002 til 2003, til tross for at vi ser at disse tiltakene ikke kan gjennomføres fra 1. januar, slik det opprinnelig var forutsatt. Det gjør det også mulig bl.a. å foreslå å øke inntektstaket i bostøtten for barnefamilier med 30 000 kr.

Situasjonen på boligmarkedet er så vanskelig at Arbeiderpartiet ikke finner det riktig å vente i nesten to år fra boligutvalgets innstilling ble fremlagt og til saken skal drøftes i Stortinget. Derfor mener vi at det er nødvendig å treffe tiltak nå.

Jeg merket meg også statsrådens argumenter for behovet for å ha et stramt budsjett. Det er jeg helt enig i. Men denne regjeringen må også ta innover seg at uenigheten i forhold til Arbeiderpartiet og Stortinget ikke først og fremst dreier seg om hvorvidt vi skal ha et stramt budsjett, men om hva man skal gjøre innenfor et stramt budsjett. Der vil Arbeiderpartiet prioritere boligpolitikk, og der vil Høyre prioritere skattelette.

Statsråd Erna Solberg: Jeg bare konstaterer at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett sist høst foretok noen av de vanlige triksene med å utsette iverksettelsesdatoen for tiltak som absolutt kunne vært iverksatt på et tidligere tidspunkt og pengene brukt, fordi budsjettet deres ikke hang sammen, med de reformer og økninger som de selv har fremmet i dette opplegget de har lagt frem i Dokument nr. 8-forslaget. At det kan snakkes vekk, er det ingen tvil om. Administrativt hadde det vært fullt mulig å gjennomføre den bostøtteendringen som Arbeiderpartiet foreslår, på samme måte som alle de andre bostøtteendringene i budsjettet blir endret på, nemlig fra 1. termin 2003.

La meg bare si to ord om startlånet i Husbanken. Den viktigste indikasjonen på om kommunene følger opp eller ikke, vil være hvor mye de har bedt om i lån. Foreløpig har vi fått inn søknader om 3,2 milliarder kr i startlån fra Husbanken. Beløpet er større enn det har vært noen gang. Det betyr vel at kommunene er fornøyd med den ordningen som er innført. Jeg mener at rammebetingelsene våre – hvor staten tar mer av garantien, men altså mindre av topprisikoen – faktisk gir en god «deal», om ikke en bedre «deal» enn det mindretallet i denne salen går inn for.

Karin Andersen (SV): Det gledelige i statsrådets innlegg var at hun erkjente behovet for å gjøre mer, og det er et utgangspunkt.

I Sem-erklæringen står det også at det er behov for en betydelig økning i boligbyggingen. Hvis vi for et øyeblikk kunne legge fra oss denne litt uinteressante diskusjonen om hvem som gjorde hva for fem år sia – for det har vært ført en elendig boligpolitikk i mange år, og det

er derfor vi har det slik som vi har det nå – kunne vi kanskje få vite: Hva har statsråden tenkt å gjøre med dette?

Hvis vi skal få økt boligbyggingen betydelig og få hjulpet dem som trenger det, må vi bruke Husbankens lånerammer. Det er ikke slik at noen private banker eller utbyggere driver «Blå Kors» og gjør dette for at folk skal få en billig eller helt gratis bolig.

Når vi vet at husbankramma for i år nesten er spist opp av andre tiltak enn boligbygging, hvordan kan da statsråden mene at man har fulgt opp Sem-erklæringen, der det står at det er behov for en betydelig økning i boligbyggingen i åra framover?

Statsråd Erna Solberg: Det viktigste ved siden av å se på finansieringsformer for boliger er å se på kostnadsstrukturen knyttet til boliger. Stortinget har akkurat fått fremlagt Husbankens årsmelding fra 2001, som bl.a. viser til de prosjektene som den har hatt med å utlyse konkurranser for å klare å holde seg innenfor en kostnads-sum, som er et viktig innspill for å få gjort noe med kostnadsnivået.

Når det gjelder kostnadsnivået, kan man gjøre tre ting. Det ene er å være tilbakeholden med å lage nytt lov- og regelverk som er mer kostnadskrevende, på kommuneplan eller på statsplan. Det andre er å gå gjennom et kvalitetsarbeid med næringen selv, som gjør at man får en produktivitetsvekst og ikke et ytterligere produktivitetfall, for det er faktisk mange steder i landet hvor nybyggingsprisen nå tangerer markedsprisen, og det har begynt å bli færre og færre steder hvor prisen i markedet er høyere enn det en kostnadmessig greier å bygge for. Det tredje er faktisk å føre en generell politikk som gjør at rentene holdes nede, for da blir det faktisk gunstigere å bygge, og kostnadene blir lavere til slutt.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Per Sandberg (FrP): Så langt ut i debatten er vel stort sett det meste sagt, men jeg tror det er viktig for Fremskrittspartiets del å få fram synspunktet om at løpet ikke er kjørt, fordi vi vil avvente boligmeldingen.

Det kan være at en rekke av de forslagene som fremmes i dag, kan være framtiden. Men vi vil avvente boligmeldingen fordi vi ser nødvendigheten av en større gjennomgang, ikke bare når det gjelder boligbygging eller utleieboliger, Husbanken, bostøtten, botilskudd, skatter og avgifter og boplikten. Det er mange elementer som må ses i sammenheng. Det kan faktisk være at Stortinget før eller senere blir enig om tiltak som kanskje blir mindre kostnadskrevende, som fører til billigere boliger, billigere utleieboliger osv. Det tror jeg vi skal ta oss tid til å vente på.

Det er et paradoks det som er gjennomgående i denne debatten, og som på en måte er generelt for samfunnet for øvrig i Norge. Det er at vi ordner rammevilkår for folk flest som gjør at de er nødt til å krype til korset og gå til sosialkontor eller boligkontor for å få hjelp for å få hverdagen til å gå rundt. Vi opplever det samme nå med de høye strømprisene. Hva er da reaksjonen fra Regjerin-

gen? Jo, da legger de bare mer penger på bordet, slik at folk må be på sine knær hos det offentlige for å få hverdagen til å gå rundt. Dette gjenspeiler hele det norske samfunnet. La meg ta et eksempel: Barnefamilier med dårlig råd er nevnt i mange sammenhenger her i dag. Situasjonen er faktisk den at den norske stat overfører nærmere 40 milliarder kr i året til barnefamiliene, mens vi på den andre siden skattlegger og avgiftslegger disse barnefamiliene på tilsvarende måte. Dette mener jeg er synspunkt som vi må gå igjennom og se om vi greier å endre. Det må da være et mål for alle at folk flest har inntektsgivende rammer som gjør at de kan være selvberget. Her er noe av det grunnleggende som Fremskrittspartiet vil sette i førersetet når det gjelder både boligpolitikk og de øvrige rammevilkårene for familiene.

Når det gjelder boligmeldingen, som statsråden nå har bekreftet kommer til høsten, er det bare Stortinget selv som bestemmer hvilket tidsperspektiv vi legger opp til for å få gjennomført og behandlet den. Det er det Stortinget selv som avgjør. Hvis det er slik at vi kommer fram til enighet her i Stortinget, kan vi gjerne diskutere hvorvidt vi faktisk kan gjennomføre noe allerede fra 2004. Jeg ser heller ikke at vi, dersom vi hadde vedtatt alle de forslag som ligger på bordet, kunne vite om virkningen av dem ville ha kommet så tidlig at behovet for boligmeldingen ville ha falt bort. Men det kan være at vi, hvis vi hadde vedtatt mange av disse forslagene, faktisk hadde måttet endre dem i en ny runde når boligmeldingen kommer. Det er også noe som Fremskrittspartiet legger stor vekt på.

Vi har plan- og bygningsloven til behandling senere i dag, og vi skal ha en ny runde på den. Det er klart, noe som er nevnt av representanten Andersen tidligere i dag, at vi må ha store endringer også i forhold til den. Her ligger det store byråkratiske hindringer og et kostnadskrevende regelverk som gjør at det er vanskelig å få hurtiggang i boligbyggingen.

Jeg synes også det er viktig å få klarhet i hvorvidt boligsituasjonen i dag er verre enn for f.eks. to år siden. Eller er det noen grep vi skulle ha tatt på et langt tidligere tidspunkt, kanskje for 10–15 år siden? Jeg synes det er verdt å avvente boligmeldingen, slik at vi får tatt de riktige grepene én gang for alle og slipper å få en runde i Stortinget hvert eneste år. Nå er det viktig at vi får boligmeldingen og en rask behandling av den, slik at vi får på plass tiltak som er framtidsrettet.

Jeg registrerer også at det er en stor artikkel i avisen Vårt Land i dag, som har overskriften «Strøm av bostøtte». Nå skal altså departementet gjennomføre en storstilt kampanje for å fortelle folk flest – tusenvis av folk – at de har krav på bostøtte. For folk som har gått glipp av bostøtte, skal det nå kjøres en kampanje både gjennom TV 2 og ellers i media og presse. Det er et paradoks at vi i det norske samfunnet er nødt til å bruke media for å opplyse folk om at de har krav på støtte gjennom de offentlige tiltakene.

Karin Andersen (SV): På det norske boligmarkedet er det noen som har krise, og noen som har klondyke. For

hver dag som går, blir det vanskeligere for ungdom og dem med dårlig råd å klare seg. Nå risikerer folk med helt vanlige inntekter å bli gjeldsslaver eller bostedsløse, mens vi i den andre enden – vi som har bolig, det er vel de fleste som sitter i denne salen – kan glede oss over at verdien stiger. Men de fleste av oss har vel en datter, en sønn, en nevø eller et barnebarn – eller vi kjenner noen – som trenger et sted å bo. Og vi ser nå at mange av dem havner i bunnløs gjeld eller i rådyre leieforhold som ikke skaffer dem noe annet enn en like dårlig mulighet til å komme seg inn på eiermarkedet framover. Hva gjør vi med dette?

Jeg synes at vi har brukt altfor lang tid. Den forrige stortingsmeldingen fikk vi i 1998, og den ble behandlet i 1999. Da sa man at man skulle nedsette et boligutvalg, enda også den meldingen viste klart hvordan det var, og hva vi skulle gjøre. Så har dette boligutvalget jobbet i mange år. Og så, når vi ser at veldig mange fremdeles har store problemer, skyver vi dette foran oss og sier til dem som har det vanskeligst, at dere får vente, mens andre, som har veldig god råd – andre, som har kjempegod råd – har fått store penger rett i labben, uten den minste betenkningstid, fra denne regjeringen og fra flertallet. Jeg bare minner om at det ble delt ut 1,3 milliarder kr i skattelette til dem som tar inntektene sine fra aksjeutbytte. De fleste av dem er steinrike og trenger ikke disse pengene slik som ungdom eller folk med dårlig råd.

Det er kaldt ute, og hver dag når jeg går til Stortinget og til jobben min, ser jeg folk som er bostedsløse. Det har jeg gjort i mange år. Vi har visst lenge at det er 6 000, kanskje flere, uten et sted å bo. Mange går nå ute i vinterkulda uten å ha tak over hodet. Jeg skjønner ikke hvordan vi kan fortsette å leve med det, hvordan vi rett og slett kan sove godt om natta når det er slik. Hver vinter er det reprise. De siste årene har det blitt verre. Dess høyere prisene blir, og dess større forskjeller det blir på folk, dess flere er det som faller utenfor og ender opp f.eks. på hospits. Og når man har vært der en stund, blir man kanskje ikke så veldig god til å bo i vanlig leilighet.

Jeg har møtt veldig mange ungdommer som er kommet f.eks. til Oslo. De hadde ett problem: De hadde ikke penger til å skaffe seg et sted å bo. Men etter ett år som bostedsløse – på sofaen hos en kamerat, litt på hospits, litt på gata, litt som boligokkupant – hadde de i tillegg en hel drøss med personlige og sosiale problemer som de ikke hadde behøvd å ha hvis vi hadde gjort det mulig for dem å skaffe seg tak over hodet til en vettug pris og innenfor et system der det hadde vært litt orden. Hvis disse menneskene ikke vinner i lotto, vil de aldri greie å skaffe seg den millionen som skal til for å komme inn på eiermarkedet. Så her må vi gjøre noe helt annet. En kan bare ta en prat med Kirkens Bymisjon eller Frelsesarmeen, så vil de avsløre at det er et faktum at problemet øker, og at folks problemer øker dess lenger vi venter med å hjelpe dem. Det er riktig at det er lagt inn penger til å hjelpe folk til å lære seg å bo i en bolig. Og det er faktisk nødvendig. Jeg er ikke uenig i det. Men først må de da ha et sted å bo. De kan jo ikke lære seg det hvis de ikke har et sted å bo. Og bolig er «basic» – det er rammen rundt alt,

det er rammen rundt familien. Skal man gå på skole, må man ha et ordentlig sted å bo. Skal man ha en jobb, må man ha et ordentlig sted å bo. Skal man ta vare på barna sine, må man ha et ordentlig sted å bo. Hvis man har et rusproblem, blitt avruset og så havner rett på hospits, er ikke det særlig smart. Da er man helt sikkert ikke rusfri lenge. Hvis man kommer ut av fengsel, kanskje har greid å rette seg opp, sendes man også rett inn på hospits. Dette er en hodeløs politikk, og det er en kald politikk. Og nå skal vi altså holde på enda lenger med flere papirer.

Det bør gå en grense for hva vi i et rikt land skal tåle av elendighet for dem som har det vanskelig. Mange gjør dumme ting og får svi bittert for det lenge. Men tak over hodet skal alle ha, og det er faktisk av de få ting vi politikere kan vedta. Det er noe fysisk, og det kan bygges. Vi kan her regulere prisene hvis vi vil, og det betyr at vi faktisk fordeler til dem som trenger det aller mest.

Ivar Østberg (KrF): Dokument nr. 8:141 for 2001–2002 omtaler boligtiltak for unge og økonomisk vanskeligstilte. Det er en rekke unge og økonomisk vanskeligstilte som har vansker i dagens boligmarked. Jeg opplever det derfor som fortjenstfullt at forslagsstillerne fokuserer på denne gruppen. De fremmer en rekke forslag. Regjeringen har, som vi allerede har hørt i debatten, ved framleggelsen av statsbudsjettet for 2003 tatt opp flere av de forslagene som er fremmet i dette Dokument nr. 8-forslaget.

Vi har behov for en grundig gjennomgang av boligpolitikken. Regjeringen har da også varslet en stortingsmelding høsten 2003. Wibe-utvalget leverte sin innstilling, NOU 2002:2, den 15. februar 2002. En samlet komite peker på at denne vil gi et godt grunnlag for et styrket boligpolitisk engasjement. Vi har i denne innstillingen fått en oversikt over dagens situasjon på boligmarkedet. Vi har fått vurdert forskjellige virkemidler, og vi har fått en rekke forslag til tiltak.

Prisene på boligmarkedet har steget kraftig de senere årene, men har flatet ut i det siste. I nyhetene i morges kl. 6 kom den gledelige meldingen at prisene, bl.a. i Oslo, er på vei nedover. Det er svært gledelig med tanke på dem som sliter for å skaffe seg en bolig. Den varslede stortingsmeldingen må etter Kristelig Folkepartis mening spesielt fokusere på de bostedsløse og andre vanskeligstilte, på unge i etableringsfasen og på de utfordringer vi har i pressområdene.

En av bærebjelkene i norsk boligpolitikk i etterkrigstiden har vært at folk skal kunne eie sin egen bolig. Dette har vært en omforent og vellykket boligpolitikk og bør også være en av hovedstrategiene i framtiden. Nordmenn flest bor godt, i gode boliger, og de fleste er selveiere. Da er det spesielt viktig å fokusere på dem som har vanskeligheter av økonomisk eller annen art. Dette gjøres også. Vi spisser tiltakene. «Prosjekt bostedsløse» er omtalt i debatten som positivt. Ved Husbankens ordning med boligtilskudd skal de bostedsløse topprioriteres. I Regjeringens stortingsmelding om bekjempelse av fattigdom høsten 2002 fikk boligspørsmål en sentral plass. Styrking av bostøtten og oppfølging av personer med

særlige boprosblemer er blant de sentrale tiltakene i den handlingsplanen.

Jeg vil også spesielt peke på fjerningen av kravet om husbanklån for å få bostøtte og hjelp til lys og varme som spesielt viktige tiltak, noe vi ble minnet om i forbindelse med julen og strømprisene. Begge disse tiltakene er gjennomført i statsbudsjettet for 2003. Regjeringen fokuserer på unge og vanskeligstilte gjennom sin handlingsplan mot fattigdom, gjennom tiltak foreslått i budsjettet og gjennom arbeid med den varslede stortingsmeldingen om boligpolitikk. Hvordan man da i denne debatten kan si at Regjeringen ikke har noen boligpolitikk, er for meg en gåte. Men alle partier som fokuserer på vanskeligstilte, på de bostedsløse, skal ha takk og ære for det.

En rekke av de tiltak som er foreslått i Dokument nr. 8:141, vil trenge nærmere utredning. Kristelig Folkeparti står derfor bak, og støtter selvfølgelig, forslaget om at Dokument nr. 8:141 vedlegges protokollen.

Marit Nybakk (A): Som mange har slått fast før i dag, er boligpolitikken et av de viktigste redskapene vi har for å nå generelle mål om menneskelig frihet, likeverd og rettferdig fordeling. Hvis vi ser på boligpolitikken i bredden, ligger Norge svært godt an i internasjonal målestokk. Boligstandarden er jevnt over høy. Et flertall eier sin egen bolig.

Men forskjellene er store, både mellom generasjoner og mellom by og land. I de største byene, særlig i Oslo og omland, er nå inngangsbilletten til boligmarkedet så dyr at unge mennesker i etableringsfasen risikerer å bli livsvarige gjeldsslaver. For enslig ungdom i begynnelsen av 20-årene betyr boligmangelen og de vanvittige prisene både når det gjelder kjøp og leie, at mange ikke ser seg i stand til å flytte hjemmefra i den perioden av livet hvor dette både er naturlig og riktig. Kanskje er den største strukturendringen på boligmarkedet at gjennomsnittsalderen for unge boligkjøpere er steget med over fem år. Nå er de fleste i trettiårene før de etablerer seg på boligmarkedet. Så lenge det er selgers og utleiers marked, slår dette ut i groteske forhold. To eksempler fra Oslo: En nedslitt ettroms leilighet med en liten kjøkkenkrok i indre Oslo legges ut for salg – prisantydning 800 000 kr. Rett rundt hjørnet for der jeg selv bor, leies 15 rom ut, i samme gård. Utleier tar 4 000 kr i måneden pr. person. De 15, de fleste studenter og innvandrere, deler ett kjøkken og fire toaletter. I gården ved siden av legges en ordinær treroms leilighet ut for salg til mellom 3 og 4 mill. kr. Dette er et prisnivå som ligger utenfor det mulige for svært mange.

Det aller viktigste med dagens forslag er å støtte kommunene i en offensiv boligpolitikk. Arbeiderpartiet mener at god politikk fordrer en aktiv kommune og en aktiv stat som tar i bruk kraftige nok virkemidler til å sikre boligforsyningen og boligtilbudet, også til unge og økonomisk vanskeligstilte. Behandlingen av dette forslaget viser at det borgerlige flertallet både i Stortinget og i Oslo kommune ennå ikke har fjernet skylappene, men tror at markedet alene kan styre boligpolitikken, til beste for folk flest.

Forslaget om å innføre nye låneordninger, som tomtekjøpslån for kommunene, er et viktig forslag for Oslo. Tomtesituasjonen i byen her, der tilgangen er begrenset og prisene svært høye, gjør at en strategisk tomtepolitikk er helt nødvendig for å sikre byutviklingen.

Det samme gjelder forslaget om at statlige tomter kan selges under markedspris til boligreising. Dette er spesielt viktig for Oslo, både fordi byen har mange statlige eiendommer, og fordi tomtesituasjonen er anstrengt. Behovet for boliger er stort, og produksjonen er for lav i forhold til befolkningsutviklingen. Staten som eiendomsbesitter og boligpolitisk utøver må koble sine interesser. Dette gjelder ikke minst i Oslo, der det borgerlige flertallet langt på vei har solgt fra seg muligheten til å se kommunale eiendommer og tomter som et boligpolitisk virkemiddel.

Som kjent vil Husbanken fra og med 1. januar i år ikke lenger gi tilskudd til bygging av allmenne utleieboliger.

Beregninger Arbeiderpartiet har foretatt, viser at Oslo kommune kan spare halvparten av det de bruker på hospits i dag, om kommunen heller bygger egne leiligheter til hospitsbrukere. Og det er igjen med undring jeg konstaterer at det ikke er flertall for det. Disse pengene – som Oslo beregner til 40 mill. kr – kan brukes til forebygging og rehabilitering. I et større regnestykke vil også penger som i dag brukes til rusarbeid, bli bedre anvendt, fordi tett oppfølging og et eget hjem er forutsetninger for at folk på sikt kan klare seg selv.

Det er derfor sterkt beklagelig at forslag om å fjerne hospits blir nedstemt av det borgerlige flertallet i denne salen, med Fremskrittspartiets stemmer – det samme flertallet som i Oslo bystyre hindrer at barn på hospits kunne vært en saga blott. Det viser skillelinjene i politikken.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, får en taletid på inntil 3 minutter.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er frå fleire talarar gitt ei framstilling av det som har skjedd eller ikkje skjedd i fleire år, som om det på den boligpolitiske fronten er eit slags vakuüm i påvente av Wibe-utvalet si innstilling og ein difor bør ha tolmod i forhold til vidare oppfølging.

Frå Senterpartiet si side har vi, som fleire andre parti, fremja våre forslag i budsjettssamanheng, men i tillegg føresett at når Wibe-utvalet si innstilling låg føre, ville det bli ei opptrapping av tiltak. Det hastar med ein forsterka dugnad for å sikra fleire ein god bustad til eige eller til leige. Eg ser det som viktig at Regjeringa får den tida ho treng for å utarbeida ei melding, men samtidig er det viktig å understreka det utolmodet som er i Stortinget. Eg skjønar framleis ikkje at det skal vera nødvendig å bortforklara behovet for ein opptrappingsplan når det gjeld bustadlause, og innsatsen der. Eit årleg tal på bustader og eit tilsvarande tilskot synest eg er viktig. Ut frå den ubalansen som er når det gjeld bustøtte, altså den snevre ordninga som finst i Noreg i forhold til den som finst i dei andre nordiske landa, skjønar eg ikkje at det er nødven-

dig å streita imot ein rask gjennomgang av bustøtteordninga med sikte på å inkludera fleire.

Eg kom i skade for å referera eit feil tal. I Sverige er ikkje talet på hushaldningar 12 pst., men 20 pst., mot Noregs 6 pst.

Under debatten var eg ei stund uroleg for om statsråden fekk med seg det som dei forskjellige partia uttrykte – men det gjorde ho, sjølv om eg såg at ho hadde viktige suffløroppgaver til tider, både i forhold til sitt eige og i andre parti. Eg er glad for at ho no streka under at ho i sitt vidare arbeid likevel vil sjå på fleire av dei forslaga som i dag ligg føre i innstillinga, og som ser ut til å bli nedstemde. Det er bra, for det kan då gi bod om at det her blir ein forsterka innsats når Regjeringa kjem med si melding.

Så vil eg spesielt be statsråden om å retta merksemda mot det startlånnet som er innført frå 1. januar, og den situasjonen som mange kommunar er i, og at ho, om det skulle visa seg at dette lånet ikkje svarar til føremålet – ei heller til det føremålet Regjeringa hadde – då kjem til Stortinget med forslag til endringar.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 1561)

S a k n r . 2

Innstilling frå kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Olav Akselsen, Audun Bjørlo Lysbakken og Rune J. Skjælaaen om tiltak for å opprettholde næringsvirksomhet og bosetting i Odda og Indre Hardanger (Innst. S. nr. 92 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:146 (2001-2002))

Anita Apelthun Sæle (KrF) (ordfører for saka): Forslagsstillarane frå Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet peikar i denne saka på, som riktig er, at Odda og Indre Hardanger har problem: Folketalet går ned og industriarbeidsplassar er lagde ned. Men vi snakkar om eit av dei vakraste områda i Noreg – det er håp, og det blomstrar framleis i Hardanger. Nærings- og distriktpolitiske tiltak som kan halda oppe næringsverksemd og busetjing i distrikta, er viktig. Derfor har også Odda kommune hatt omstillingsstatus frå 1996 og vorte tilført 17 mill. kr ekstra frå staten. Det er også viktig å peika på at av dei 133 oppsagde ved Odda Smelteverk, er det 18 personar som i haust var registrerte som heilt ledige.

Gode rammevilkår for næringslivet og nyskaping er viktig. I ein ECON-rapport som kom for eit par-tre år sidan, konkluderte ein med at 80 pst. av dei bedriftene som skal gje oss arbeidsplassar om 20 år, enno ikkje er skapte. Berre delvis klaff på denne prognosen er ei stor utfordring. Vi må uansett skapa eit enklare og næringsvenleg Noreg for å få vekst i distrikta generelt, og i Hardanger spesielt.

Kristeleg Folkeparti vil også understreka den nye fri domen fylkeskommunane har fått, når dei no som regionale utviklingsaktørar disponerer midlane til distriktsutvikling. For Hordaland sitt vedkomande dreier det seg

om ca. 60 mill. kr, og i tillegg vil dei ni kommunane i Hordaland som fekk høgare arbeidsgjevaravgift, få noko kompensasjon for dette også i 2003. Det gjev Hordaland større armrom.

Ein kan ikkje snakka om busetnad og næringsliv i Hardanger utan å understreka trongen for rassikring, for utbetring og oppgradering av vegnettet, utbygging av breiband og digital kommunikasjon, og ikkje minst samanbinding av fjordbygdene med bru og veg. Under teikna vil framheva at bru over Hardangerfjorden ville ha vore svært viktig for næringslivet i regionen, og eg er glad for at eit fleirtal i komiteen understrekar det. Og for å seia det slik: Siste ord er ikkje sagt før brua er opna.

Jondalstunnelen er også svært viktig. For Odda-samfunnet vil han betra vegsambandet mot Bergen vesentleg. Eg er glad for at planleggingsarbeidet no er starta.

Til sist vil eg understreka at lågare rente og næringsretta skattelette er viktig også for Indre Hardanger og bør bidra til optimisme og framtidsvon. Eg viser til at Regjeringa på nyåret har varsla ei sak om den statlege verkemiddelpolitikken, og eg anbefaler at den saka som vi no handsamar, vert lagd ved protokollen.

Eg tek opp forslaget der Kristeleg Folkeparti er medforslagsstillar.

Presidenten: Anita Apelthun Sæle har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Den reglementsMESSIGE tiden for formiddagens møte er snart omme. Presidenten foreslår at møtet fortsetter til dagens kart er ferdigbehandlet.

– Det anses vedtatt.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg viser til at Arbeiderpartiet, i likhet med Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, i innstillingen har uttrykt bekymring for den svekkelsen som vi nå ser av industrien og annen konkurranseutsatt virksomhet. Vi mener at det er behov for en mer offensiv politikk for å møte denne situasjonen. Vi viser også til den situasjonen som er i Odda, hvor man ifølge forslagsstillerne har mistet om lag 800 industriarbeidsplasser de siste 20 år.

Vi mener at det er viktig å kunne disponere virkemidler som kan bidra til at industribedrifter kan legge om produksjonen og videreføres som lønnsomme og mer miljøvennlige bedrifter. For å kunne møte denne type utfordringer som vi her ser, fremmer disse partiene to forslag, som utgjør komiteens innstilling, hvor vi ber Regjeringen om å tilrettelegge en akuttberedskap som kan tiltre overfor næringsliv og lokalsamfunn ved omfattende nedleggning av arbeidsplasser. Og vi ber om at Regjeringen legger til rette for utvikling av nye arbeidsplasser i områder som er rammet av omfattende nedleggning av arbeidsplasser, og gjør greie for disse tiltakene i den varslede stortingsmeldingen om distrikts- og regionalpolitikken.

For øvrig viser jeg til innstillingen.

Kari Lise Holmberg (H): Det er ingen tvil om at forslagsstillerne har tatt opp et tema som er høyst relevant

og svært aktuelt. Over det ganske land er mangt et lokalsamfunn opptatt av og bekymret for industrien sin. Årets stramme budsjett er et mottiltak, fordi sterk kronekurs, et høyt rentenivå og et høyt lønnsnivå svekker landets konkurransemuligheter. Vi ser nå at årtiers utvikling rammer eksportindustrien. Særlig den tradisjonelle industrien opplever nedbygging og tap av arbeidsplasser, noe som helt klart skaper store vansker og mye usikkerhet i de lokalmiljøene som rammes.

Som i Odda og Indre Hardanger er man i alle industrielle lokalmiljøer opptatt av industriens muligheter og framtidig utvikling. Odda har da også hatt omstillingsstatus siden 1996, og har til nå mottatt 17 mill. kr fra staten. I tillegg har lokale myndigheter bidratt med tilsvarende beløp. Det er positivt at Odda har prioritert industriell knoppskyting og nyskapende næringsutvikling. Når bare 18 av 133 oppsagte i dag er registrert arbeidsledige, må prosjektet sies å være vellykket.

Av miljøhensyn gjennomføres en omlegging av produksjonen ved Odda Smelteverk. Siden prosessindustrien av konkurransehensyn er unntatt fra CO₂-avgift, har ikke industrien statlige økonomiske incentiver for klimagassreduksjoner før et nytt kvotesystem trer i kraft. I St. meld. nr. 15 for 2001–2002, tilleggsmelding til stortingsmeldingen om norsk klimapolitikk, er det imidlertid tilrådd nye virkemidler som vi mener kan være relevante for dette aktuelle prosjektet.

De regional- og distriktspolitiske virkemidlene er nå desentralisert. Det er større lokal frihet til å tilpasse virkemiddelbruk til regionale forhold. Vi ser det som helt riktig at fylkeskommunen nå i langt større grad enn tidligere kan prioritere geografiske områder som de mener bør få økt oppmerksomhet.

Jeg synes det er viktig å få sagt at bedriftsrettet økonomisk støtte i seg selv vil kunne gi negativ konkurransevridning overfor andre norske bedrifter som lager konkurrerende produkter. Utvikling av næringsvirksomhet og opprettholdelse av industriarbeidsplasser må ses i et langt mer helhetlig og overordnet perspektiv enn kun selektive tiltak. For Høyre er det viktig å legge til rette for bedre rammebetingelser for hele næringslivet i Norge. Vi vil fortsatt redusere skatter og avgifter og forenkle skjema-veldet. Regjeringen vil fremme innovasjon og nyskaping. Overordnede rammevilkår er avgjørende viktig for næringsliv og industri i hele landet, og spesielle lokale tiltak må derfor ses i sammenheng med den generelle forbedringen som Regjeringen har gjennomført, og som Regjeringen fortsatt vil gjennomføre.

Per Sandberg (FrP): Det er et likhetstrekk mellom den saken vi behandler nå, og den vi behandlet i sted. Vi fører på den ene siden en politikk – og har gjort det i mange, mange år – som medfører at industrien og næringslivet før eller senere møter veggen, og så blir alle politikerne veldig opptatt av å finne medisiner og reparere de skadevirkningene som har oppstått på grunn av en villet politikk. Altså: Vi legger rammevilkår ikke bare i forhold til lover og regler, men også i forhold til skatte- og avgiftspolitikken, infrastrukturpolitikken – en manglende

infrastrukturpolitikk – som medfører at mange lokalsamfunn har kommet i den situasjonen som Odda er i. Jeg synes at vi bør være litt mer generelle i forhold til de virkemidlene vi skal ta i bruk. Jeg synes det er helt ok at en setter søkelyset på ett samfunn, i dette tilfellet Odda, som da på en måte kan legge malen også for den videre debatt. Men det er ikke bare Odda som sliter med disse problemene – de vil etter hvert oppstå i større og større grad over det ganske land hvis vi ikke tar grep som gjør at industrien kan ha en framtid, og gir rammevilkår slik at den kan være med og konkurrere.

Fremskrittspartiet har i sin generelle politikk lagt opp til økt vekst. Men så er det beklageligvis slik at Stortinget har lagt seg på en handlingsregel som sier at i Norge skal vi ikke ha vekst, fordi det er så viktig med et stramt budsjett. Og da har vi ikke muligheter til å ta i bruk virkemidler for å legge forholdene bedre til rette for norsk næringsliv og norsk industri, i særdeleshet ikke konkurranseutsatt næringsliv, for vi må forholde oss til en ramme som er vedtatt av flertallet i denne salen for alle år framover. Det Norge trenger, er jo et gedigent løft innenlands både i forhold til skattelettelse og avgiftslettelse, for selv om en her gjennom to år har kommet godt på vei, er det veldig mye mer å gå på. Vi må gjøre et massivt løft på infrastruktur, og i særdeleshet er det viktig for det området den saken som vi behandler nå, omhandler. Og da er det beklagelig at Fremskrittspartiet ikke får med seg Stortinget på det løftet på infrastruktur – på veg, på tunnel m.m. og også bredbånd. Det er helt ok å diskutere statlige virkemidler, og det kommer forhåpentligvis en melding i løpet av året slik at vi kan få en bredere debatt rundt det. Men jeg tror vi skal ta oss litt i vare for å diskutere kun reparasjonsmidler, altså midler som kommer i etterkant for eventuelt å vedta arbeidsplasser. Det er ikke sånn at framtiden eller arbeidsplassene eller lokalsamfunnene kan vedtas. De må skapes, og da må vi gjøre det som står i vår makt for at lokalsamfunnene kan skape seg selv, og for at næringslivet kan skape nye arbeidsplasser. Den situasjonen er ikke til stede i dag.

Vi ser i hvert fall som sagt fram til at vi får hele virkemiddelapparatet til behandling og vurdering i Stortinget, og vi vil i den sammenhengen også videreføre det som vi har gjort i alle år, og legge på plass bl.a. et såkornfond. Det er klart at det er mulig for næringslivet å gå inn og hente risikokapital for eventuelt å få til verdiskapende arbeidsplasser eller revitalisere lokalsamfunnene. Det motsatte skjer nå, vi legger lokalsamfunnene brakk i og med at rammevilkårene er så stramme som de er.

Rune J. Skjælaaen (Sp): Odda-samfunnet har bidratt til den generelle velstandsutviklingen i landet vårt på en særlig måte som et veldig stort industristed i mange tiår. Samtidig er et samfunn som Odda veldig sårbart, fordi der er noen store bedrifter med mange arbeidsplasser. Odda har mistet mer enn 800 industriarbeidsplasser de siste 20 årene, og det er bekymringer i den forbindelse som ligger til grunn for Dokument nr. 8-forslaget. Etter at dette forslaget ble fremmet 18. juni 2002 – det begynner å bli lenge siden – har den negative utviklingen for

norsk næringsliv virkelig skutt fart. Det siste halvåret er om lag 2000 industriarbeidsplasser gått tapt hver måned. Det er derfor dessverre god grunn til å tro at andre lokalsamfunn vil få tilsvarende problemer som dem Odda-samfunnet opplever. Senterpartiet mener derfor at det er behov for en akuttberedskap, og som det går fram av innstillingen, ber Senterpartiet, sammen med Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti,

«Regjeringa om å tilretteleggje ein akuttberedskap som kan tiltre overfor næringsliv og lokalsamfunn ved omfattande nedlegging av arbeidsplassar».

Indre Hardanger med Odda har i mange år hatt en negativ folketallsutvikling, og det som har skjedd ved bedriften i Odda, har særlig bidratt til dette. Derfor synes jeg det er nødvendig å nevne en rapport fra Helse Vest som faktisk konkluderer med at sykehuset i Odda skal legges ned. Og uten å si mer om det triste signalet til hele regionen, er det tydelig at nok et kraftsentrum i Odda faktisk står i fare for å forsvinne. Men det er det ikke konjunktorene som skaper. Dette er jo en villet sentraliseringspolitikk fra Regjeringens side. En skal altså effektivisere for 2 milliarder kr i helseforetakene til neste år, og her er det distriktene som taper.

Regjeringspartienes passive rolle til dette Dokument nr. 8-forslaget understreker etter Senterpartiets syn Regjeringens manglende vilje til å ta på alvor den negative utviklingen som hele denne regionen opplever, og som tilsvarende lokalsamfunn – som Per Sandberg understreket – kommer til å oppleve i tiden framover.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Arne Sortevik (FrP): De tre minuttene skal jeg vie til det samferdselstiltak som kanskje kan gi nettopp regionen og ikke minst Odda-samfunnet størst forhåpninger om en ny og bedre fremtid, nemlig Jondalstunnelen. Det er vel for denne regionen som for mange andre regioner med tilsvarende problemstilling, at varig bedring i samferdselstiltakene er noe av det som skal til for å gi nytt mot, ny optimisme og ikke minst ny etablering av sårt tiltrengte arbeidsplasser.

Da er det altså slik at det finnes et prosjekt som ikke er langt unna, og det er også slik at det er viktig at vi her fra Stortinget gir mest mulig klare og entydige signaler om at dette prosjektet – Jondalstunnelen – vil vi forsøke å skaffe nødvendig statlig finansiering for så klart og så fort som råd er. Det er trolig det samferdselsprosjekt som er mest samfunnsøkonomisk lønnsomt i hele regionen Hordaland, og det er også det samferdselsprosjektet hvor staten slipper rimeligst. Det er snakk om en statlig medvirkning på 50 mill. kr i en totalprosjektering på ca. 350 mill. kr, hvor også kommunene i området, Odda kommune, Kvam kommune på den andre siden av fjorden og Jondal kommune på den andre siden av fjellet, bidrar med midler selv om de egentlig har en nokså tom kommunekasse. Så viktig og så avgjørende er det for dem.

Da er det viktig at det blir gitt entydige signaler herfra. Det var i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett iallfall entydige signaler fra et flertall om forsert planlegging av prosjektet. Det er gjentatt i budsjettet for 2003. Så var det ulike signaler i Samferdselsdepartementets budsjett når det gjaldt kroneutmålingen. Vi ser også i denne innstillingen at det spriker litt. De som var med og delte ut kroner i statsbudsjettet for 2003, er ikke med og deler ut kroner i denne sammenheng, men iallfall gleder vi i Fremskrittspartiet oss over at det er et flertall i komiteen – et flertall som også representerer flertallet i Stortinget – som peker på at et av de viktige tiltakene med langsiktig virkning for denne regionen i Hordaland er nettopp Jondalstunnelen. Den er ikke langt unna. Og det beste signalet man kan gi til regionen om at her er det liv laga og her er det mulig å drive næringsvirksomhet også i fremtiden, uavhengig av den nedbyggingen som har skjedd på den store hjørnesteinsbedriften, er å få på plass tunnelen. Det koster lite for staten, men det gir en enorm ringvirkning.

Audun Bjørlo Lysbakken (SV): Jeg skal ikke holde noe langt innlegg. Jeg forstår at det er ønske om å begrense debatten.

Jeg slutter meg stort sett til Rune Skjælaaens innlegg. Jeg hadde bare lyst til å si at da vi fremmet dette Dokument nr. 8-forslaget for en del måneder siden, var det to ting vi ønsket å få svar på. Det ene var om det er slik at når man har lokalsamfunn som storsamfunnet har hatt et veldig klart ønske om å forme i én bestemt retning – i Oddas tilfelle i retning av et ensidig industrisamfunn, fordi det var i storsamfunnets interesse den gangen industrien der ble utviklet – har storsamfunnet også et særskilt ansvar i en situasjon hvor konjunktorene snur og det ikke lenger er mulig å ha et samfunn basert så ensidig på industri som det Odda-samfunnet har vært. Det andre var om flertallet i denne salen og Regjeringen har noen strategier for å møte den situasjonen som denne type samfunn er i, utover det å la markedskreftene og konjunktorene få råde. Jeg er ikke så sikker på at de svarene som er gitt her i dag, vil være beroligende for folk i Odda, som synes at framtiden ser vanskelig ut.

Det vi opplever her, er at summen av de strukturelle endringene som er gjort i Norge over mange år, og som er et resultat av den politikken som er ført de siste årene, i Oddas tilfelle møtes og får full effekt. Man ser at man er rammet både av svekkede vilkår for industrien og tradisjonelle næringsveier på Vestlandet, av svak kommuneøkonomi, og nå ser man også ut til å bli rammet av nedskjæringer i helsesektoren. Og når alle disse tre tingene inntreffer samtidig, er det klart at det er vanskelig for et lokalsamfunn med 7 000–8 000 innbyggere ikke å komme inn i en alvorlig nedgangsperiode. Samtidig er det slik at selv om vi ikke har fått gode nok svar på de spørsmålene vi stilte, og må fortsette å stille dem, har jeg lyst til å nevnte et par konkrete ting som det går an å gjøre, og som jeg håper det vil være mulig å få samlet støtte til i denne salen framover. Det ene, som allerede har vært nevnt her, er Jondalstunnelen, og det andre er å sørge for

at de forslagene som nå har kommet fra et utvalg i Helse Vest om å nedlegge Odda sjukehus, ikke blir virkeliggjort.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 1562)

K a r i L i s e H o l m b e r g gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi går da til votering i sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram fem forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Peter Gitmark på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Signe Øye på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 3, fra Magnhild Meltveit Kleppa på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslag nr. 4, fra Magnhild Meltveit Kleppa på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslag nr. 5, fra Signe Øye på vegne av Arbeiderpartiet

Det votes først over forslag nr. 5, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen å innføre et tilskudd pr. bolig til kommuner som bygger boliger utover et minstenivå. Tilskuddet settes til 40 000 kroner for hver bolig utover et antall som tilsvarer 0,5 pst. av folketallet i kommunen.»

Votering :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 70 mot 21 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.23.51)

Presidenten: Det votes så over forslag nr. 4, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremlegge forslag til regelverk som binder kommunene til ikke å ta høyere enn kostnadsdekkende leie ved sin utleievirksomhet.»

Votering :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 71 mot 20 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.24.19)

Presidenten: Det votes så over forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen dele bostøtteordningen i to, én for pensjonister og én for barnefamilier og andre mottakere av bostøtte.»

Votering :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 64 mot 27 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.24.42)

Presidenten: Det votes så over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder: «Stortinget ber Regjeringen øke bostøtta for barnefamilier ved gradvis å heve inntektsgrensen med 50 000 kroner og boutgiftstaket med 5 000 kroner utover dagens nivå.»

Votering :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 59 mot 32 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.25.06)

Presidenten: Vi skal så votere over innstillingens forslag til vedtak. Fremskrittspartiet har varslet at de ønsker å støtte innstillingens V, og vi voterer først over det.

Komiteen hadde innstillet:

V

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med framlegging av budsjettet for 2004 komme tilbake med en plan for bygging av studentboliger.

Presidenten: Presidenten regner med at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil stemme imot.

Votering :

Komiteens innstilling til V bifaltes med 54 mot 37 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.25.48)

Videre var innstillet:

I

Stortinget ber Regjeringen om å etablere en låneordning gjennom Husbanken hvor kommunene kan få rente- og avdragsutsettelse på lån til tomtekjøp.

II

Stortinget ber Regjeringen sørge for at STARTLÅN utvikles i retning av et rettighetslån for alle som ønsker å etablere seg med eid bolig. Lånene skal ytes av Husbanken, innvilges av kommunene og med en 50/50 pst. risikodeling mellom stat og kommune. Lån skal gis med basis i behovsprøving i forhold til nøktern pris, størrelse og standard.

III

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det gis 15 pst. tilskudd og en låneutmåling som samlet sikrer inntil 90 pst. finansiering for 1 000 lavinnskuddsboliger årlig

for boliger av begrenset størrelse. Slike boliger skal være underlagt klausul om prisregulering.

IV

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det gis fullfinansiering med 30 pst. tilskudd til kjøp eller bygging av 3 000 ikke-kommersielle utleieboliger for unge og økonomisk vanskeligstilte årlig. Boligene skal ha nøktern størrelse og standard, og leien skal være basert på non-profit.

VI

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det skal gis fullfinansiering med 60 pst. tilskudd til bygging av om lag 1 000-1 200 studentboliger årlig.

VII

Stortinget ber Regjeringen om å videreføre ordningen med at det kan gis opp til 60 pst. tilskudd for kjøp eller bygging av ikke-kommersielle utleieboliger for særlig vanskeligstilte enkeltpersoner og grupper.

VIII

Stortinget ber Regjeringa i samband med Revidert nasjonalbudsjett for 2003 utarbeida ein fleirårig opptrappingsplan for bustader til bustadlause. Planen må innehalda både tilskot til bustader og til oppfylgjing for å sikra butrening.

IX

Stortinget ber Regjeringen gjennom Sosialdepartementet å utvikle en støtteordning for kommuner og frivillige organisasjoner som tar et ansvar for særlig vanskeligstilte hvor de kan få dekket deler av kostnadene ved boligsosial oppfølging.

X

Stortinget ber Regjeringen sikre at bruk av hospits opphører. De ressurser kommunene i dag benytter til dette, forutsettes heller brukt til gode boligløsninger supplert med boligsosial oppfølging.

XI

Stortinget ber Regjeringa foreta ein gjennomgang av bustøtta med sikte på endringar frå og med 1. januar 2004.

XII

Stortinget ber Regjeringen innføre månedlig utbetaling av bostøtta.

Presidenten: Det vil bli votert alternativt mellom de resterende romertall i innstillingens forslag til vedtak og forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Dokument nr. 8:141 (2001-2002) – forslag fra stortingsrepresentantene Jens Stoltenberg, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Signe Øye om boligtiltak for ung-

dom og økonomisk vanskeligstilte – vedlegges protokollen.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti bifaltes forslaget med 52 mot 39 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.26.32)

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Anita Apelthun Sæle satt fram et forslag på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Dokument nr. 8:146 (2001-2002) – forslag fra stortingsrepresentantene Olav Akselsen, Audun Bjørlo Lysbakken og Rune J. Skjælaaen om tiltak for å opprettholde næringsvirksomhet og bosetting i Odda og Indre Hardanger – vedlegges protokollen.»

Det voteses alternativt mellom komiteens innstilling og dette forslaget.

Komiteen hadde innstillet:

I

Stortinget ber Regjeringa om å tilretteleggje ein akuttberedskap som kan tiltre overfor næringsliv og lokalsamfunn ved omfattande nedlegging av arbeidsplassar.

II

Stortinget ber Regjeringa leggje til rette for utvikling av nye arbeidsplassar i område som er ramma av omfattande nedlegging av arbeidsplassar, og å gjere greie for tiltaka i den varsla stortingsmeldinga om distrikts- og regionalpolitikken.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti bifaltes forslaget med 52 mot 39 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.27.26)

S a k n r . 3

Referat

- (127) Forslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Haga og Endre Skjørestad om å gjeninnføre den midlertidige loven om rett til innsyn i overvåkingspolitietts arkiver fram til 31. desember 2003 (Dokument nr. 8:45 (2002-2003))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
- (128) Tilleggsbevilgning til dekning av utgifter knyttet til økte strømpriser for bostøttetottakere (St.prp. nr. 41 (2002-2003))
- (129) Forslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Øystein Djupedal om økt statlig bostøt-

te og forslag om en kompensasjonsordning til kommuner som får uforutsett store utgifter til sosialhjelp på grunn av økte strømpriser, for å sikre eldre og vanskeligstilte trygghet for at de vil få hjelp med å betale for nødvendig oppvarming (Dokument nr. 8:43 (2002-2003))

Enst.: Nr. 2 og 3 sendes kommunalkomiteen.

4. (130) Statlege utval, styre og råd mv. 1. januar – 31. desember 2001 (St.meld. nr. 15 (2002-2003))
5. (131) Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med forurenset grunn og forurenset sjøbunn forårsaket av tidligere tiders virksomhet (Dokument nr. 3:6 (2002-2003))

Enst.: Nr. 4 og 5 sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.

6. (132) Resept for et sunnere Norge. Folkehelsepolitikken (St.meld. nr. 16 (2002-2003))
Enst.: Sendes sosialkomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Før møtet heves, gjør presidenten oppmerksom på at det umiddelbart vil bli ringt til møte i Odelstinget. I Odelstinget vil det bli fremmet forslag om å gjennomføre Odelstingets møte nå uten pause.

Møtet hevet kl. 15.30.
